www.glos.live

GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

Głos

Pismo ukazuje się we wtorki i piątki

Wtorek
22 marca 2022
nr 23 (LXXVII)
cena: 13 kč

WIADOMOŚCI
PRZED 80 LATY NAD OLZĄ STANĘŁY SZUBIENICE STR. 2-3

REGION
CZŁOWIEK WSZECHSTRONNY
STR. 4

SPORT
STALOWNICY PROWADZĄ 2:0
STR. 8

Wolne miejsca wkrótce mogą się skończyć

PROBLEM: Republika Czeska wydała od początku rosyjskiej inwazji na Ukrainę 205 456 specjalnych wiz dla uchodźców z tego kraju. Dane te opublikowało wczoraj na Twitterze Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Liczba osób, które szukają tutaj schronienia przed wojną, sięgnęła już jednak 270 tys.

Centrum pomocy dla uchodźców z Ukrainy na Czarnej Łące w Ostrawie.
Fot. JANUSZ BITTMAR

Beata Schönwald

Zdaniem szefa resortu Víta Rakušana, 300 tys. uciekinierów z Ukrainy to maksymalna liczba uchodźców, która może wjechać do RC i żyć na podstawowym poziomie. – Wiele wskazuje na to, że w przypadku narastania fali uchodźców będziemy zmuszeni szukać większego wsparcia ze strony władz Unii Europejskiej, na zasadach europejskiej solidarności – dodał podczas niedzielnej debaty na stacji telewizyjnej CNN Prima News.

O specjalne wizy mogą starać się nie tylko Ukraińcy, którzy przyjechali do RC po rozpoczęciu rosyjskiej agresji na ich ojczyznę, ale także ci, którzy żyją tutaj już dłużej i z powodu kończącej się wizy pobytowej musieliby powrócić do kraju. Ich posiadanie od wczoraj uprawnia ich do wnioskowania o przyznanie zasiłku pomocy humanitarnej w wys. 5 tys. koron oraz podejmowania zatrudnienia bez zezwolenia na pracę.

W związku z tym, że konflikt na Ukrainie prawdopodobnie będzie się przedłużać, czeski rząd, według słów ministra, złoży w Izbie Poselskiej wniosek o przedłużenie stanu wyjątkowego, który miał pierwotnie obowiązywać do 2 kwietnia. Zdaniem szefa resortu, stan wyjątkowy jest w obecnej sytuacji koniecznym narzędziem legislacyjnym, które pozwala przyjmować rozporządzenia w sprawie pomocy uchodźcom w trybie doraźnym oraz przeprowadzać ich podział między poszczególnymi regionami. Między województwami istnieją bowiem duże różnice. Według statystyk, prawie jedna czwarta Ukraińców, którzy uciekli przed wojną do RC, pozostała w Pradze, ok. 30 tys. osób szuka schronienia w województwie środkowoczeskim, a ponad 20 tys. w południowomorawskim. Jak dotąd najmniej zatrzymało się ich w regionach ołomunieckim i zlińskim. W województwie morawsko-śląskim znajduje się obecnie 10 319 ukraińskich uchodźców.

– Pozytywne jest to, że fala uciekinierów lekko zaczyna opadać. Dzięki temu jesteśmy w stanie przygotować wystarczającą liczbę miejsc noclegowych, tak żeby mieć zapas ok. 500 wolnych łóżek dla nowo przybyłych – powiedział hetman województwa morawsko-śląskiego Ivo Vondrák na wczorajszej konferencji prasowej poświęconej tematowi uchodźców z Ukrainy. Potwierdził, że województwu udało się poszerzyć liczbę łóżek na Czarnej Łące do 110, powstają też nowe miejsca zakwaterowania awaryjnego. Pierwsze zostało wybudowane w jednej z hawierzowskich szkół i pomieści 50 osób, drugie tej samej wielkości będzie w Karniowe, a o usytuowaniu trzeciego trwają jeszcze rozmowy.

Ponieważ jednak sytuacja jest bardzo dynamiczna i liczba wolnych miejsc noclegowych stale się zmienia, 8215 łóżek dla ucbodźców z Ukrainy wkrótce może przestać wystarczać. Zwłaszcza że uchwała rządowa zobowiązuje województwo morawsko-śląskie do zapewnienia aż 15 397. Dlatego Ivo Vondrák już zapowiedział, że zwróci się do burmistrzów i wójtów gmin w regionie, by szukali nowych możliwości, jak zapewnić uchodźcom dach nad głową. Apel skierował również do osób prywatnych, by chęć niesienia tego rodzaju pomocy zgłaszały, wysyłając e-maila na adres: UbytovaniUkrajina@msk.cz.

Andrej Babiš oskarżony

Prokurator Jaroslav Šaroch w poniedziałek postawił w stan oskarżenia przewodniczącego ruchu politycznego ANO i ekspremiera Andreja Babiša (na zdjęciu) oraz jego byłą doradczynię Janę Nagyową za przekręty dotyczące dotacji unijnej w wysokości 50 mln koron na budowę kompleksu rekreacyjno-konferencyjnego „Bocianie Gniazdo". Agencję ČTK poinformował o tym rzecznik Prokuratury Miejskiej w Pradze Aleš Cimbala. Sprawą będzie się zajmował Sąd Miejski w Pradze.

Babiš systematycznie nie przyznaje się do winy. Przekonuje, że jego przeciwnicy sfabrykowali sprawę „Bocianiego Gniazda", aby usunąć go z polityki. W poniedziałek powiedział ČTK, że się potwierdziło, iż „Bocianie Gniazdo" jest procesem politycznym.

Fot. Vlada.cz

W sądzie zamierza udowodnić, że nie popełnił żadnego czynu karalnego.

Stan oskarżenia nie będzie dla Babiša przeszkodą, aby kandydował na prezydenta RC. **(dc)**

POLECAMY

ZDANIEM... Łukasza Klimańca

klimaniec@glos.live

Z drzewami mam ten problem, że nie lubię, kiedy są wycinane. Irytuje mnie łatwość, z jaką idą pod topór (nieważne czy w lasach, czy na terenach miejskich), a także – a może przede wszystkim – skala tego zjawiska. Trudno mi przejść obojętnie w trakcie leśnego spaceru obok kilku wielkich stert pociętych, poukładanych i przygotowanych do wywózki drzew. Niełatwo zrozumieć tzw. gospodarkę leśną patrząc na wykarczowane połacie lasu – przecież nie wszystkie drzewa były chore i nadawały się do wycinki! Choć rozumiem kwestie bezpieczeństwa, to jednak rzeź drzew, jaka np. dokonała się wzdłuż linii kolejowej z Czechowic-Dziedzic do Zebrzydowic (zgodnie z przepisami trzeba było zrównać z ziemią teren do 15 metrów od torów) sprawia, że żal miesza się ze złością. Przecież żeby drzewo wyrosło, potrzeba wielu, wielu lat, podczas gdy jego ścięcie zajmuje chwilę.

Miejscowe Koło PZKO w Czeskim Cieszynie-Centrum wpadło na pomysł spacerów tematycznych z dendrologiem – pierwszy miał miejsce na Wzgórzu Zamkowym, drugi prowadził wzdłuż Olzy. Idea świetna, bo spacery były okazją, żeby lepiej zrozumieć, dlaczego niektóre drzewa w Cieszynie i Czeskim Cieszynie powinny zostać wycięte (a w ich miejsce posadzone nowe), które wymagają pielęgnacji (czytaj: przycięcia), a które trzeba zostawić w całkowitym spokoju.

Prócz dendrologa w spacerze brał udział arborysta – ciekawie było wysłuchać opinii obu fachowców, zwłaszcza że mieli często odmienny pogląd na kwestię pielęgnacji i losów konkretnego okazu. Ale właśnie dzięki temu można było wyrobić sobie zdanie lub zweryfikować pogląd np. w kwestii wycinki drzew na terenie miasta.

Smutną, acz prawdziwą konkluzją ostatniego spaceru było stwierdzenie, że urzędnicy nieraz zwyczajnie boją się podjąć radykalną decyzję o wycięciu chorego i zniszczonego drzewa, które zagraża także bezpieczeństwu, bo boją się narazić na krytykę czy protesty mieszkańców i ekologów. Dlatego przeznaczają pieniądze na ratowanie tego, czego po prostu nie da się już uratować. Byle mieć spokój.

Czasem dobrze jest posłuchać fachowców.

CYTAT NA DZIŚ

Lukáš Curylo, zastępca hetmana województwa morawsko-śląskiego, o finansowym wsparciu bibliotek w regionie (kwotą 22 mln koron) oraz profesjonalnych teatrów i orkiestry symfonicznej (6 mln koron)

●●●

Mówiąc krótko – bogate życie kulturalne jest bardzo ważne dla każdego społeczeństwa

W OBIEKTYWIE...

● **Wczoraj rozpoczął się przegląd techniczny jednokrzesełkowej kolejki linowej Oldrzychowice – Jaworowy Wierch. Jak informują przedstawiciele spółki Bytoslan, operatora kolejki, przerwa techniczna potrwa od 21 do 25 marca oraz od 28 marca do 1 kwietnia. W weekend 26 marca i 27 marca kolejka będzie kursowała zgodnie z obowiązującym rozkładem – od 9.00 do 16.00. Z regularnych przewozów na Jaworowy Wierch w godzinach od 9.00 do 17.00 turyści będą mogli skorzystać od 2 kwietnia. Kolejka linowa na Jaworowy Wierch to jedna z atrakcji regionu. Liczy 1310 metrów długości i w ciągu godziny może wywieźć 364 osoby.** (klm)

Fot. ARC

DZIŚ...

22

marca 2022

Imieniny obchodzą: Katarzyna, Lea, Bogusław
Wschód słońca: 5.30
Zachód słońca: 17.54
Do końca roku: 284 dni
(Nie)typowe święta: Światowy Dzień Wody
Przysłowie: „Jeżeli w pierwszy dzień po przesileniu marcowym burza się zdarzy, zima już nie przydarzy"

JUTRO...

23

marca 2022

Imieniny obchodzą: Pelagia, Oktawian, Adrianna
Wschód słońca: 5.28
Zachód słońca: 17.56
Do końca roku: 283 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Windy
Przysłowie: „Gdy w marcu deszcz pada, wtedy rolnik biada, gdy słonko jaśnieje, to rolnik się śmieje"

POJUTRZE...

24

marca 2022

Imieniny obchodzą: Bertrada, Szymon
Wschód słońca: 5.26
Zachód słońca: 17.57
Do końca roku: 282 dni
(Nie)typowe święta: Światowy Dzień Gruźlicy
Przysłowie: „Na Świętego Szymona nie wdziewaj już kaftana"

POGODA

wtorek

dzień: 9 do 13°C
noc: 0 do -2°C
wiatr: 1-3 m/s

środa

dzień: 12 do 17°C
noc: 3 do 0°C
wiatr: 1-2 m/s

czwartek

dzień: 8 do 12°C
noc: 4 do 1°C
wiatr: 1-3 m/s

Przed 80 laty nad Olzą stanęły szubienice

W niedzielę minęło 80 lat od największej pokazowej egzekucji nazistowskiej na Śląsku Cieszyńskim, która odbyła się 20 marca 1942 roku w cieszyńskim parku miejskim pod Wałką. W samo południe uczczono kwiatami, hymnami i apelem poległych pamięć 24 powieszonych na szubienicy żołnierzy Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej. Wśród nich było jedenaście osób pochodzących z lewego brzegu Olzy.

Danuta Chlup

● **Delegacje z kwiatami. Na pierwszym planie przedstawicielki PZKO – Helena Legowicz oraz Kongresu Polaków – Małgorzata Rakowska.** Fot. DANUTA CHLUP

Uroczystość, w której wzięły udział liczne poczty sztandarowe – żołnierzy, harcerzy, organizacji kombatanckich, straży pożarnej, rozpoczęto hymnem polskim. Prowadzący imprezę odczytał nazwiska ofiar egzekucji, kapelan wojskowy zmówił modlitwę za poległych. Pierwszy zastępca burmistrza Cieszyna Krzysztof Kasztura wygłosił mowę okolicznościową, w której nawiązał do aktualnych wydarzeń na Ukrainie. – Wydarzenia sprzed 80 lat powinny być dla nas przestrogą, co niesie za sobą wojna, totalitaryzm i zbrodnie popełniane przez okupanta. To ważne, że spotykamy się w tym miejscu, składamy kwiaty, zapalamy znicze. Spotykamy się jednak w czasie, kiedy obok nas, w sąsiedniej Ukrainie, żołnierze rosyjscy mordujący ludzi atakują szpitale, domy dziecka i inne bezbronne obiekty. Jesteśmy w szczególnym czasie, w naszym mieście przebywa wielu obywateli Ukrainy, którzy uciekli przed rosyjskim agresorem – mówił Kasztura.

Kwiaty pod pomnikiem złożyli m.in. delegaci organizacji polskich z Zaolzia: Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego, Kongresu Polaków, Harcerskiego Kręgu Seniora „Zaolzie", Ruchu Politycznego Coexistentia, Klubu Seniorów MK PZKO w Olbrachcicach. Uroczystość zakończono wspólnym odśpiewaniem wszystkich zwrotek „Roty".

Po południu w Muzeum Śląska Cieszyńskiego odbył się wernisaż wystawy czasowej „Wałka 1942. Współczesność i pamięć". Jej autor Wojciech Święs opowiadał o ostatnich chwilach życia ofiar egzekucji.

– Świadkami ostatnich chwil przed ich egzekucją, przeprowadzonej w sposób haniebny, praktykowanej w odniesieniu do przestępców, było ok. 6 tys. osób, w większości Polaków opierających się podpisaniu Volkslisty. Była to największa zbiorowa egzekucja o charakterze pokazowym na Śląsku Cieszyńskim podczas drugiej wojny światowej.

Na wystawie umieszczono biogramy poszczególnych ofiar, wielkoformatowe archiwalne fotografie z miejsca kaźni, materiały informujące o sytuacji na Śląsku Cieszyńskim podczas drugiej wojny światowej, konspiracji oraz wydarzeniach poprzedzających egzekucję. Przedstawiono także historię pomnika pod Wałką. Święs zwrócił uwagę na cenny eksponat znajdujący się w zbiorach MŚC – blaszaną tablicę z nazwiskami ofiar oraz napisem „Ku wiecznej pamięci Polaków – ku wiecznej hańbie Niemców!", w którym wyraz „Niemców" zamieniono później na „faszystów", podobnie jak występujące w dalszym tekście słowo „siepacze". Osobną witrynę poświęcono wydanej w 1986 roku monografii Ludwika Kohutka pt. „Gdy drzewa szubienic wyrosły". Muzeum posiada kilka maszynopisów tego opracowania, które jest najgłębszą studnią wiedzy nt. egzekucji pod Wałką.

W środę 30 marca o godz. 17.00 w MŚC odbędzie się korespondujące z wystawą „Spotkanie Szerszynikowskie", podczas którego Wojciech Święs wygłosi prelekcję pt. „Wałka 1942 – fakty nieoczywiste". Wystawę można zwiedzać do 29 maja.

Ofiary egzekucji pochodzące z lewego brzegu Olzy

Alojzy Szotkowski (ur. 1919 w Mostach k. Jabłonkowa), Józef Wałach (ur. 1907 w Wędryni), Alojzy Zuberek (ur. 1901 w Karwinie), Karol Przywara (ur. 1998 w Stanisłowicach), Karol Jadwiszczok (ur. 1908 w Ligotce Kameralnej), Alfons Fójcik (ur. 1913 w Cierlicku Górnym), Adolf Chlebek (ur. 1916 w Gutach), Józef Czepczor (ur. 1912 w Łyżbicach), Jan Kuśnierz (ur. 1914 w Gutach), Jan Martynek (ur. 1908 w Mostach k. J.), Paweł Morżoł (ur. 1911 w Bystrzycy), Karol Piechaczek (ur. 1915 we Frydku, dokąd jego rodzice przeprowadzili się z Frysztatu).

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

CZESKI CIESZYN

Wczoraj w związku z rozpoczęciem prac ziemnych związanych z przebudową kanalizacji został zamknięty ruch drogowy na ulicy Teatralnej. Utrudnienia potrwają do 7 lipca, a zamknięcie ulicy Teatralnej (od skrzyżowania z Ostrawską do skrzyżowania z Komeńskiego) zostało podzielone na dwa etapy. W pierwszym (od 21 marca do 9 maja) dla ruchu zamknięty będzie odcinek od ul. Ostrawskiej do parkingu. W drugim (od 10 maja do 7 lipca) utrudnienia będą dotyczyły odcinka od parkingu do Komeńskiego. **(klm)**

HAWIERZÓW

Na ścieżce rowerowej na ulicy Hraniční, łączącej dzielnice Żywocice, Podlesie i Miasto, zostało zamontowane oświetlenie. Łącznie znalazło się tam 17 słupów ze światłem typu LED. To efekt sugestii mieszkańców, którzy zwracali uwagę na potrzebę takiej inwestycji. Trasa jest bowiem wykorzystywana nie tylko przez rowerzystów, ale również przez dzieci i dorosłych, którzy dojeżdżają tą ścieżką do szkoły i pracy. Oświetlenie kosztowało niespełna 2 miliony koron. **(klm)**

ORŁOWA

Uczniowie z miejscowych szkół wzięli udział w warsztatach, podczas których dowiedzieli się, w jaki sposób działa budżet obywatelski i jak z niego skorzystać. Pod okiem doświadczonych wykładowców Agora CE zastanawiali się, co w mieście można byłoby zmienić, poprawić lub utworzyć, a następnie w mniejszych grupach formułowali swoje pomysły jako propozycje do budżetu partycypacyjnego. Wykładowcy wyjaśnili krok po kroku, jak złożyć wniosek, jak ocenić, czy jest to wykonalne dla miasta i co trzeba konieczne zrobić, by miasto zrealizowało taki projekt obywatelski. **(klm)**

OSTRAWA

Osoba znająca biegle język ukraiński jest poszukiwana przez ogród zoologiczny do działu public relations. Placówka oferuje pracę na pełny etat. Chodzi o możliwość komunikowania się z gośćmi z Ukrainy, którzy odwiedzają zoo. Oprócz znajomości języka ukraińskiego wymagane jest wykształcenie wyższe, najlepiej z zakresu nauk przyrodniczych, weterynaryjne lub pedagogiczne, a także znajomość języka czeskiego i angielskiego. Mile widziane jest doświadczenie w pracy z grupami osób podczas organizacji różnych aktywności. **(klm)**

Multimedialna tablica w Wędryni

● **Tablica została zamontowana tuż przed wejściem do budynku.**
Fot. ARC urzędu gminy Wędrynia

Na ścianie budynku urzędu gminy w Wędryni została zamontowana multimedialna tablica, na której można znaleźć praktyczne informacje na temat Wędryni i jej partnerskiej gminy Goleszów oraz atrakcji turystycznych obu miejscowości.

Informacje w panelu dostępne są w językach czeskim i polskim. Multimedialne urządzenie wyposażone w 32-calowy dotykowy ekran zostało zamontowane tuż przy wejściu do urzędu. Daje mieszkańcom dostęp do strony internetowej gminy i łatwe odczytanie opublikowanych na niej dokumentów.

– W przyszłości planujemy dodać dodatkowe informacje dla mieszkańców i osób odwiedzających naszą miejscowość – zapowiadają urzędnicy z Wędryni.

Zamontowanie multimedialnej tablicy to efekt transgranicznego projektu „Goleszów i Wędrynia – kierunek: turysta", jaki realizują wspólnie obie gminy z Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Śląsk Cieszyński, by stworzyć wspólną ofertę turystyczną i zachęcić gości do częstszego odwiedzania polsko-czeskiego pogranicza.

W ramach tego projektu w gminie Goleszów na parterze budynku Gminnego Ośrodka Kultury uruchomiona została informacja turystyczna. **(klm)**

97

projektów wiejskich wesprze w tym roku województwo morawsko-śląskie. Łącznie 26 mln koron przeznaczy na rozwój gmin do 5 tys. mieszkańców. Środki dotacyjne zostaną wykorzystane na remonty szkół, dróg i chodników czy oświetlenia publicznego, a także na zakup czujników jakości powietrza, natężenia hałasu oraz stacje meteo. Z wojewódzkich dotacji skorzystają również wioski w regionie. Jak poinformował zastępca hetmana ds. rozwoju regionalnego Jan Krkoška, przykładowo w Milikowie uzyskane środki pomogą w przeprowadzeniu remontu szkoły, w Trzanowicach i Ropicy w zakupie sensorów IT. **(sch)**

Z Unii Europejskiej bez ograniczeń

Od ubiegłego piątku obywateli Republiki Czeskiej wracających do kraju z państw Unii Europejskiej oraz Andory, Islandii, Monako, Norwegii, San Marino, Szwajcarii i Watykanu nie obowiązują żadne ograniczenia związane z COVID-19. Te same zasady dotyczą przekraczających czeską granicę obywateli innych krajów UE. W praktyce to oznacza, że nie trzeba już posiadać paszportu covidowego, zaświadczenia o przebytej chorobie ani testu, aby móc wjechać na teren RC.

Ministerstwo Zdrowia poinformowało o wprowadzanych zmianach w czwartek późnym wieczorem, po zamknięciu numeru piątkowego „Głosu". W związku z tym w artykule na s. 1 pt. „Paszporty covidowe nadal potrzebne" informacje nt. przekraczania czeskiej granicy stały się, nie z naszej winy, nieaktualne. Wszystkie pozostałe informacje, czy to dotyczące wyjątków dla ukraińskich uchodźców, czy też przekraczania granic Polski i Słowacji, były w dniu wydania gazety aktualne. **(dc)**

Piwniczny recydywista

Trzydziestopięciolatek włamywał się do piwnic domów mieszkalnych w Czeskim Cieszynie. Obecnie przebywa już w areszcie śledczym. Chodzi o recydywistę z bogatą przeszłością kryminalną.

Oficer prasowa policji Zlatuše Viačkowa poinformowała, że włamywacz w co najmniej 12 przypadkach ukradł z piwnic najróżniejsze rzeczy: piłę spalinową, kilka rowerów, hulajnogę, rower elektryczny. Połakomił się także na trzy pary nart i butów narciarskich oraz kartony z winem. Straty, na jakie naraził właścicieli skradzonych rzeczy, oszacowano na blisko 100 tys. koron.

Na tym działalność 35-latka prawdopodobnie się nie kończy. Policja podejrzewa, że mężczyzna popełnił co najmniej 10 dalszych przestępstw na terenie województwa morawsko-śląskiego i poza jego granicami. **(dc)**

W SKRÓCIE...

Zginął górnik

Śmiertelny wypadek wydarzył się w piątek w godzinach przedpołudniowych w kopalni ČSM Północ w Stonawie. Ok. godz. 9.00 na głębokości 800 metrów zginął górnik, pracownik firmy zewnętrznej. Jego śmierć potwierdziła rzeczniczka OKD Nadá Chattowa. Nieszczęście wydarzyło się podczas likwidacji chodnika. Podczas prac doszło do zawału. Poza zmarłym górnikiem nikt nie odniósł obrażeń. Akcja ratownicza trwała dwie godziny. Wypadek badają Urząd Górniczy, policja, kierownictwo kopalni i związki zawodowe.

W poprzednich trzech latach nie było w kopalniach OKD wypadków śmiertelnych. Ostatnia katastrofa górnicza, w której zginęło 13 osób, wydarzyła się w grudniu 2018 roku. **(dc)**

●●●

Akcja ratunkowa w Beskidach

Fot. ARC

W Wiśle doszło w sobotę do awarii kolejki linowej przy ulicy Malinka. Ratownicy górscy oraz straż pożarna ewakuowali dziesięć osób. Nikt nie doznał obrażeń.

– Na czas prowadzenia działań ratowniczych odłączono napięcie w kolei krzesełkowej – czytamy w oficjalnym oświadczeniu prasowym. Według strażaków, żadna z ewakuowanych osób nie wymagała wsparcia medycznego. Wszyscy o własnych siłach dotarli do dolnej stacji.

Dwuosobowy wyciąg krzesełkowy przy skoczni powstał, gdy była ona przebudowywana. Wyjechać nią można pod wieżę, która jest nie tylko obiektem sportowym, ale też atrakcją turystyczną. **(jb)**

●●●

Biden przyleci do Polski

Prezydent USA Joe Biden przyleci do Polski w piątek 25 marca, a dzień później spotka się z prezydentem RP Andrzejem Dudą – poinformowała w niedzielę w nocy Jen Psaki, rzeczniczka Białego Domu. W oświadczeniu prasowym zapowiedziała, że prezydent Biden uda się do Polski tuż po spotkaniach z sojusznikami z NATO, grupy G7 i Unii Europejskiej w Brukseli, których celem będzie „omówienie międzynarodowego wsparcia Ukrainy i nałożenia na Rosję poważnych i bezprecedensowych kosztów tej inwazji".

– Prezydent omówi, w jaki sposób USA wraz z sojusznikami i partnerami reagują na kryzys humanitarny, który wywołała nieuzasadniona i niesprowokowana wojna Rosji z Ukrainą – podkreśliła w oświadczeniu Jen Psaki. Po tym spotkaniu prezydent USA wróci do Waszyngtonu. **(klm)**

Człowiek wszechstronny

Członkowie i sympatycy Miejscowego Koła Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Trzyńcu-Osiedlu uczcili w piątkowe popołudnie patrona swojego domu – Adama Wawrosza. W grudniu ub. roku upłynęło 50 lat od jego śmierci. Była wystawa, występy muzyczne, czytano fragmenty jego twórczości.

● Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem. Pierwszy z prawej syn Adama Wawrosza – Stanisław.

● W Domu PZKO im. Adama Wawrosza zagrał Jakub Kroczek. Fot. DANUTA CHLUP

Danuta Chlup

Licznie zgromadzeni uczestnicy z zainteresowaniem obejrzeli wystawę o Wawroszu, wypożyczoną z Ośrodka Dokumentacyjnego Kongresu Polaków. Dzięki niej bohater wieczoru dał się poznać jako poeta, autor sztuk teatralnych, redaktor, reżyser czy społecznik. Dowiedzieli się także wiele ciekawostek z jego życia. Wystawiono książki Wawrosza oraz „Kalendarze Śląskie" z jego utworami. Były zbiory prozy „Z naszej nolepy", „Na śćmiywku", dwa wydania poetyckiego i prozatorskiego dorobku autora „Z Adamowej dzichty", tomik poezji „Niezapominajki".

Prezes MK PZKO Barbara Bulawa przeczytała kilka wierszy – zarówno nostalgicznych, jak i humorystycznych. Ostatni pt. „Niezapominajki" (od niego wzięła się nazwa tomiku), napisany został pod wpływem doświadczeń wojennych. Obecnie, jak zauważyła Bulawa, stał się na nowo aktualny. Opowiada bowiem o tym, że trzeba zasiać w ludzkich sercach niezapominajki, aby nie zapomnieć o okrucieństwach wojny i strzec pokoju. W tym miejscu wspomnijmy, że Wawrosz walczył w Wojsku Polskim podczas kampanii wrześniowej i był więźniem obozów koncentracyjnych.

●●●

Żegnajcie nam. Zostało nas miliony
Co będziem strzec krwią pokój wykupiony.
I dzieciom swym opowiadając bajki,
Będziemy siać do serc niezapominajki

Z wiersza A. Wawrosza „Niezapominajki"

Organizatorzy zadbali o atrakcyjną oprawę muzyczną. Wystąpiła kapela ludowa „Góreczka", której członkami są młodzi muzycy z kilku miejscowości Zaolzia, oraz profesjonalny skrzypek i wokalista Jakub Kroczek. Zaproponował on słuchaczom najróżniejsze utwory – od klasyki, przez muzykę popularną, aż po ludową. Pieśń „Płyniesz Olzo" publiczność śpiewała razem z nim. Wszyscy wykonawcy zostali gorąco przyjęci i nagrodzeni dużymi brawami.

W imprezie uczestniczył syn Adama Wawrosza – Stanisław.

– Ostatnio brałem udział w dwóch takich spotkaniach wspomnieniowych – w Mostach koło Jabłonkowa oraz tutaj, na Tarasie. Sam jestem członkiem zarządu Miejscowego Koła PZKO w starym Trzyńcu – powiedział „Głosowi". Dodał, że ma w domu wszystkie książki swojego ojca, zaś najbardziej lubi jego opowiadania. Obejrzał wiele przedstawień teatrów amatorskich, które wystawiały sztuki Adama Wawrosza.

Wieczór poświęcony wielkiemu Zaolziakowi miał charakter przyjemnego spotkania towarzyskiego. Po programie artystycznym obecni oglądali wystawę i rozmawiali przy winie, kawie i ciastkach. ◢

Kwiaty dla pań i dziewczynek

● Wszystkie panie i dziewczynki otrzymały kwiaty.

● Popołudnie umiliły muzyczne występy dzieci. Fot. DANUTA CHLUP

MK PZKO w Suchej Górnej szykuje unikatową wystawę. Zespół „Suszanie" zaprezentuje swoje stroje, zarówno ludowe, jak i z programów balowych. A ponieważ jest ich bardzo dużo, wystawione będą nie tylko na parterze, ale także na poddaszu Domu PZKO. Ekspozycja odbędzie się w dniach 22-24 kwietnia.

Obchody Dnia Kobiet były przed dwoma laty ostatnią przed pandemią imprezą Miejscowego Koła PZKO w Suchej Górnej. Tegoroczna edycja była natomiast pierwszym wydarzeniem po obluzowaniu obostrzeń. – Właśnie dzisiaj tą naszą imprezą działalność PZKO-wską znów rozpoczynamy – mówił w sobotę prowadzący imprezę Jakub Toman.

Panowie przygotowali dla pań kwiaty, wykwintny poczęstunek, program muzyczny i filmowy. To już zresztą tradycja, że podczas obchodów Dnia Kobiet w Suchej Górnej panie, dziewczyny i dziewczynki mogą liczyć na pełen serwis ze strony płci brzydszej. Mężczyźni są kucharzami, kelnerami i animatorami programu.

Na początku panowie rozdali wszystkim obecnym kobietom i dziewczynkom kwiaty. Zaraz potem były szampan, kawa i wyśmienite ciastko. Racząc się delicjami, panie oglądały program w wykonaniu uzdolnionych dzieci. Były popisy wokalne, wiersze oraz występ dwóch braci na klarnecie i flecie. Sympatyczną niespodzianką był pokaz archiwalnych filmów z lat 80., na których zarejestrowano programy taneczne zespołu „Suszanie".

Po porcji kultury panie zostały uraczone dwudaniową kolacją.

– Ugotowaliśmy dla pań zupę kremową z dyni oraz kurczaka z pieczonymi ziemniakami i marchewką – zdradził Jan Zyder, prezes koła, a zarazem jeden z dziewięciu panów kręcących się po kuchni.

Nowością tegorocznego programu była aukcja dwóch babek upieczonych przez córki działaczy koła, uczennice górnosuskiej polskiej szkoły. Każda z nich została sprzedana za kilkaset koron. **(dc)**

Pięć stron dziennie musi wystarczyć...

Ałbena Grabowska – pisarka, lekarka, autorka sagi „Stulecie Winnych" zekranizowanej przez Telewizję Polską – gościła w czwartek po południu w Bibliotece Regionalnej w Karwinie-Mizerowie. Na spotkanie przyjechała z Brwinowa niedaleko Warszawy.

● Ałbena Grabowska opowiadała w czwartek o pisaniu, medycynie i swoich bułgarskich korzeniach. Fot. BEATA SCHÖNWALD

5

stron dziennie potrafi napisać Ałbena Grabowska. Więcej byłoby ze szkodą dla jakości, dlatego stara się tego unikać. Pisze rano, ponieważ wieczorem uważa to za „mękę". Swoje powieści tworzy na tej samej zasadzie jak prace naukowe, które notabene też ma na swoim koncie. Posiada jasną koncepcję, której się trzyma. Proces twórczy w jej przypadku nie wymaga żadnych specjalnych rytuałów. Potrafi pisać nawet na „desce do krojenia mięsa".

Beata Schönwald

Ałbena Grabowska przyznała, że nigdy nie marzyła o tym, by być pisarką czy lekarką. Chciała zostać aktorką. Zabrakło jej jednak odwagi, żeby zdawać do szkoły teatralnej. Jej marzenie się jednak spełniło. Choć na planie „Stulecia Winnych" występuje w roli konsultanta ds. historyczno-medycznych, w serialu zagrała kilka epizodów. Karierę zrobiła i zresztą robi nadal jako lekarka neurolożka oraz autorka książek. – Już nie pracuję w szpitalu, ponieważ coraz więcej czasu poświęcam na pisanie – zdradziła.

Pisarką została dzięki swojemu bułgarskiemu pochodzeniu. Jej rodzice poznali się na wczasach w Primorsku. On był Polakiem, ona Bułgarką. Jest więc osobą dwujęzyczną, która nie potrafi co prawda wyjaśnić zasad gramatyki języka bułgarskiego, bez problemu podołałaby natomiast tłumaczeniu na polski nawet literatury z górnej półki z tego kraju. Będąc dzieckiem Ałbena spędzała u babci w Bułgarii każde wakacje, poznała ten kraj i jego kulturę. Pierwszą książkę „Tam, gdzie urodził się Orfeusz" wydała własnym sumptem w... dwunastu egzemplarzach. Napisała ją dla swoich dzieci, żeby poznały swoje bułgarskie korzenie. Na to, aby wysłać ją do wydawnictwa, sama by nie wpadła. To był pomysł kolegi. Jak się okazało, trafny. Tytuł ten ukazał się w 2011 roku. – Ja nie planowałam zostać pisarką, nawet kiedy Orfeusz został przyjęty, nie myślałam o tym – przekonywała.

Propozycje, które zmusiły ją ponownie sięgnąć po pióro, pojawiły się same. Pierwszą z nich było napisanie bajki terapeutycznej o epileptykach. Druga wyszła od jej syna, który zażyczył sobie, żeby napisała opowieść o chłopcu, który nie lubił matematyki, za to przepadał za grami komputerowymi i pewnego razu znalazł się w środku samej gry. Przygody Julka i Mai umieściła w mózgu dziecka, bo – jak zauważyła – „na tym się zna w odróżnieniu od gier". – Wtedy doszłam do wniosku, że jestem pisarką – przyznała.

Ałbena Grabowska napisała 27 książek, w tym głośną sagę „Stulecie Winnych". Akcja powieści rozpoczyna się w przededniu I wojny światowej i trwa do 2014 roku. Na jej kartach łączą się losy postaci autentycznych z postaciami fikcyjnymi. – „Stulecie Winnych" podzieliłam na trzy części. W każdym pokoleniu rodzą się bliźniaki i ich oczyma oglądamy świat minionego stulecia – przybliżyła.

W czasie pandemii COVID-19 była autorką niezwykle płodną. W 2020 roku napisała trzy książki, scenariusz do filmu oraz libretto do musicalu „Pora jeziora" opartego na legendach warmińsko-mazurskich. Rok później postanowiła odpocząć, by potem ponownie rzucić się w wir pisania. – Obecnie pracuję nad trzecią częścią uczniów Hipokratesa. Bardzo trudno się pisze, bo obejmuje ona czasy drugiej wojny światowej. Opisuję losy autentycznych lekarzy i lekarek, którzy żyli w tym czasie i ginęli, niosąc pomoc – przyznała pisarka.

Spotkanie z Ałbeną Grabowską w karwińskiej bibliotece prowadził Michał Przywara. Fragment jej książki o tematyce medycznej „Doktor Bogumił" przeczytała bibliotekarka Marcela Wierzgoń. ◢

»Jeden Świat« z ukraińskimi akcentami

W Trzyńcu rozpoczyna się w tym tygodniu festiwal filmów dokumentalnych o prawach człowieka „Jeden Świat". Tegoroczny temat przewodni brzmi „Drogi wolności". Przegląd filmów dokumentalnych odbywa się na przełomie marca i kwietnia w wielu miejscach RC. W naszym regionie miastami festiwalowymi są Ostrawa i Trzyniec.

Inauguracja festiwalu w Trzyńcu odbędzie się w najbliższą środę w kinie „Kosmos". Seans filmowy (wyświetlony zostanie czeski film „Opouštět Počátky" o wychowankach poprawczaka) poprzedzi recital pianisty Vojty Špillera. Początek programu o godz. 16.30.

Festiwal potrwa do niedzieli. Zaoferuje widzom dziewięć filmów, które będą na zmianę wyświetlane w kinie oraz w bibliotece.

– Niestety w aktualnej sytuacji, zważywszy na to, co dzieje się na Ukrainie, ale też w Rosji, główny temat festiwalu jest bardzo aktualny. Tegoroczna edycja ma jednak o wiele szerszy zasięg, poświęcimy uwagę także ekologii, problemom społecznym czy też edukacji – mówi koordynatorka „Jednego Świata" w Trzyńcu, Agáta Bojkowa.

Trzynieccy widzowie obejrzą m.in. film nakręcony w czesko-słowackiej koprodukcji „Každá minuta života", który podczas premiery wywołał zaciętą dyskusję. Opowiada on o rodzicach, którzy chcą zrobić z syna „doskonałego mężczyznę". W tym celu starają się każdą chwilę jego życia wykorzystać do rozwijania jego wszechstronnych zdolności.

Filmy „Krymský poklad" (o ciągnącym się sporze dotyczącym prawa własności do dzieł sztuki) oraz „Zatracená práce" (poruszający temat wolności mediów) przeniosą widzów na Ukrainę i do Rosji.

Tradycyjnie nie zabraknie polskiego filmu dokumentalnego. „Sędziowie pod presją" w reżyserii Kacpera Lisowskiego to – jak zapowiadają twórcy – „opowieść o niepokornych sędziach na pierwszej linii walki o niezależne sądy".

Trzyniecka biblioteka zaplanowała na piątek imprezę towarzyszącą festiwalowi. Uczestnicy spotkają się z ukraińskimi uchodźcami oraz Ukraińcami żyjącymi od dłuższego czasu w regionie trzynieckim, będą poznawali zwyczaje, kulturę i kuchnię tego kraju. Program potrwa przez cały dzień, od godz. 8.00 do 17.00.

● Kadr z polskiego filmu dokumentalnego „Sędziowie pod presją". Fot. ARC

Szczegółowy program festiwalu znajdziemy na jego stronie internetowej www.jedensvet.cz.

(dc)

NASZE RODY /108/

Michael Morys-Twarowski

Szuścikowie

● **Jan Szuścik (1879-1940), w czasach austriackich nauczyciel w Łazach i w Boguminie.** Źródło: „Pamiętnik z wojny i niewoli 1914-1918", Cieszyn 1925

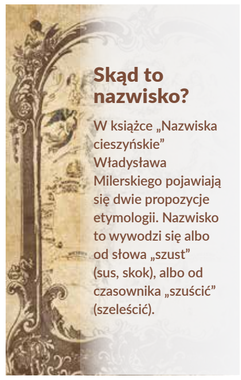

Skąd to nazwisko?

W książce „Nazwiska cieszyńskie" Władysława Milerskiego pojawiają się dwie propozycje etymologii. Nazwisko to wywodzi się albo od słowa „szust" (sus, skok), albo od czasownika „szuścić" (szeleścić).

Skąd ten ród?

Korzenie Szuścików ze Śląska Cieszyńskiego – a co najmniej niektórych linii – prowadzą na tzw. pruski Śląsk. Trudno powiedzieć, czy łączyły ich więzy krwi z Szuścikami z innych regionów. Jak wynika z danych bazy Geneteka, w XVIII wieku Szuścikowie mieszkali m.in. w parafiach Borowno (dzisiejszy powiat częstochowski) i Krynki (dzisiejsze województwo podlaskie).

Gdzie doczytać?

- Jan Szuścik, „Pamiętnik »Życiorys nauczyciela«", Wyd. Witold Marcoń, Toruń 2011
- Szuścik – genealogia, http://przodkowiezcieszyna.blogspot.com/2017/10/szuscik-genealogia.html (materiały do genealogii rodu).

Służba w wojsku pruskim nie była niczym przyjemnym, dlatego pod koniec XVIII wieku Paweł Szuścik, pochodzący gdzieś z okolic Pszczyny, uciekł na Śląsk Austriacki.

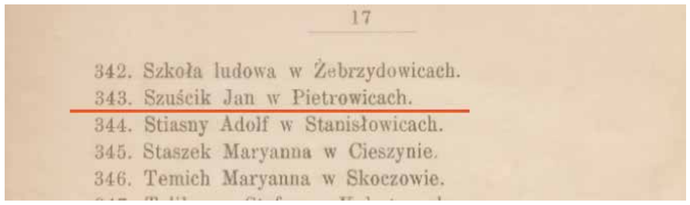

17

342. Szkoła ludowa w Żebrzydowicach.
343. Szuścik Jan w Pietrowicach.
344. Stiasny Adolf w Stanisłowicach.
345. Staszek Maryanna w Cieszynie.
346. Temich Maryanna w Skoczowie.

● **Jan Szuścik, nauczyciel w Piotrowicach, na liście członków Dziedzictwa bł. Jana Sakrandra w sprawozdaniu z 1882 roku.** Źródło: Śląska Biblioteka Cyfrowa

Paweł Szuścik osiedlił się w Gułdowach. W 1797 roku poślubił Annę Kołder, córkę Jerzego, miejscowego zagrodnika. W 1806 roku epidemia tyfusu zabrała najpierw Jerzego Kołdra, później Annę Szuścikową. Owdowiały Paweł Szuścik ożenił się z Ewą Kołdrową z domu Gociek, wdową po teściu (i zarazem macochą zmarłej pierwszej żony). Z obu małżeństw doczekał się łącznie co najmniej dziewięcioro dzieci. Zmarł w 1834 roku.

»...odznaczał się pracowitością i zapobiegliwością...«

Najstarszym synem Pawła był Jerzy Szuścik (1799-1869). Według wspomnień wnuka, pracował jako parobek u gospodarza Zająca z Ogrodzonej i „wysłużył tam swoją żonę Marię Zajoncową o lat dwanaście starszą". Informacja ta, po weryfikacji w księgach metrykalnych, okazała się nieprawdziwa, bo Maria Zającówna była o... 6 lat młodsza od męża.

Można za to zaufać innym danym przekazanym przez wnuka: „Dziadek Jerzy odznaczał się pracowitością i zapobiegliwością – a chociaż i lubił wypić – to jednak pracą swoich rąk i żony, furmankami (gdy jeszcze kolei nie było) zarobił tyle, że wybudował dom i stodołę, i zakupił siedem morgów gruntu w Gułdowach".

Z małżeństwa Marii i Jerzego Szuścików pochodzili: Jan I (1826-1826), Anna (ur. 1827), Jan II (1830-1886), Paweł (1832-1897), Maria I (1835-1837), Ewa I (ur. 1837), Józef (1839-1914), Maria II (ur. 1842) i Ewa II (1844-1845).

Nauczyciel z Piotrowic i jego dzieci

Jan Szuścik (1830-1886) był nauczycielem. Pracował kolejno w Istebnej, Darkowie, Boguminie, Frysztacie i wreszcie od 1857 roku w Piotrowicach, gdzie spędził 29 lat. Był to zasłużony pedagog. Należał do Dziedzictwa bł. Jana Sarkandra dla Ludu Polskiego. Uczył po polsku, czyli w ojczystym języku swoich uczniów. W „Gwiazdce Cieszyńskiej" opublikowano relację z publicznego egzaminu szkolnego przeprowadzonego 27 marca 1862 roku. Dzieci „opowiadały też różne przypowieści, a gdy zaśpiewały piosnki polskie, to aż łzy stawały w oczach obecnych słuchaczów. Pan nauczyciel Szuścik bowiem usiłując naukę jak najpojętniejszą dla dzieci uczynić, stara się też uprzyjemnić ją śpiewaniem, do czego wprawia dzieci przy pomocy skrzypek. Oprócz tego urządził też szkółkę drzew owocowych, w celu ulepszenia sadownictwa w swej okolicy".

Żonaty z Beatą Kotrubczyk, pozostawił troje dzieci: córkę Marię (ur. 1862, po mężu Vetterle) oraz synów Edwarda (ur. 1859), nauczyciela w Wiedniu, i Jana (ur. 1864), księdza, katechetę w niemieckiej szkole dla dziewcząt w Cieszynie. Ten ostatni zdecydowanie wyróżniał się „in minus" na tle rodziny (o jego procesie można przeczytać w „Robotniku Śląskim", nr 26 z 1913, s. 4; gazeta jest dostępna w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej).

Rolnik w Gułdowach i jego dzieci

Paweł Szuścik (1832-1897), młodszy brat nauczyciela z Piotrowic, był rolnikiem w Gułdowach. Oprócz tego dorabiał jazdą furmankami. Wiele osób trudniących się tym zajęciem przepijało zarobione pieniądze, ale Paweł Szuścik już w młodości ślubował nie pić alkoholu (w latach 40. XIX wieku podobne deklaracje składało wielu mieszkańców naszego regionu). Popierał gorąco polski ruch narodowy, należał do Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego, prenumerował „Gwiazdkę Cieszyńską", kolportował wydawnictwa Dziedzictwa bł. Jana Sarkandra.

Ożenił się z Anną Pastuszek z Mnisztwa, z którą doczekał się trzynaściorga dzieci. Spośród synów wieku dorosłego dożyło pięciu: Paweł (ur. 1866), Franciszek (ur. 1869), Adam (ur. 1872), Andrzej (ur. 1874) i Jan (1879-1940).

Paweł (ur. 1866) w 1891 roku ożenił się z Anną Hess, córką murarza w Bobrku. Początkowo mieszkał w rodzinnej miejscowości żony, około 1912 roku przenieśli się na gospodarstwo do Rzeki.

Franciszek (1869-1920) był krawcem w Preszburgu (Bratysławie). Ożenił się ze Słowaczką Józefiną Tvarużkową. Wedle relacji młodszego brata, „dzieci kształciły się w szkołach madziarskich i niemieckich. Synowie czują się po matce Słowakami, z córek starsza (...) czuje się raczej Madziarką, druga (...) czuje się Niemką".

Adam (1872-1925) przez pewien czas pozostawał na służbie u młynarza Tomanka z Ropicy, później pracował jako maszynista, wreszcie został murarzem. „W czasie wojny światowej pełnił służbę w kolejnictwie wojskowym; ostatnio był w roku 1918 w Odessie, gdzie podczas wielkiej eksplozji doznał wewnętrznych obrażeń".

Andrzej (ur. 1874) pracował jako paler murarski w Bobrku. Był żonaty z Anną Cuber z Lesznej.

Jan (1879-1940) zrobił największą karierę. Podobnie jak stryj-imiennik został nauczycielem. W czasach austriackich pracował w Łazach i Boguminie. W 1914 roku został powołany do armii austriackiej, rok później został ranny i trafił do rosyjskiej niewoli. W 1918 roku udało mu się wrócić na Śląsk Cieszyński. Zasiadał w Radzie Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, w okresie międzywojennym był posłem na Sejm Śląski. Aktywny polski działacz narodowy, miał w swoim dorobku sztuki teatralne, wspomnienia z czasów wojny i pamiętnik, który jest kopalnią informacji na temat rodu Szuścików. Zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym w Oranienburgu. Był żonaty z Klotyldą Świbą, pochodzącą ze znanej rodziny nauczycielskiej.

Rolnik w Mistrzowicach i jego dzieci

Józef (1839-1914), młodszy brat nauczyciela w Piotrowicach i rolnika w Gułdowach, również wyróżniał się na tle lokalnej społeczności. Był chałupnikiem w Kocobędzu, później rolnikiem w Mistrzowicach. Jak pisała w krótkim wspomnieniu pośmiertnym „Gwiazdka Cieszyńska" (1914 nr 17), „brał udział w życiu narodowym i interesował się sprawami publicznymi. Był to typ uczciwego, pracowitego chłopa śląskiego".

Żenił się dwukrotnie: w 1866 roku z wdową Justyną Bardoniową z domu Bujok, a w 1909 roku z wdową Marią Gilową z domu Lazar. Z pierwszego małżeństwa pochodziło co najmniej pięcioro dzieci: Jan (1867-1931) – zamieszkały w Kocobędzu, Maria (1869-1943), Anna (1871-1942), Paweł (ur. 1876) – chałupnik w Mistrzowicach, a także Justyna (ur. 1880) – po mężu Wojaczek.

Inne linie Szuścików

Ród Szuścików był jednak znacznie liczniejszy na Śląsku Cieszyńskim. Przypuszczalnie wspomniany na początku Paweł Szuścik (zm. 1834) nie był jedynym przedstawicielem rodu, który przeniósł się do naszego regionu z pruskiego Śląska. Na pewno istniała frysztacka linia Szuścików. Wiadomo, że Jan Szuścik (ur. 1808), pochodzący z Frysztatu, od 1827 roku służył w wojsku austriackim.

Wyróżniającymi się przedstawicielami rodu byli też Henryk Szuścik, na początku XX w. aktywny działacz społeczny w Marklowicach koło Frysztatu, oraz Karol Szuścik z Darkowa, członek komitetu budowy miejscowej szkoły (otwarta w 1913 roku) i wydziału gminnego. ◢

POLSKI BIZNES (112)

Projektuje dla górnictwa

Henryk Bilan specjalizuje się w projektach budownictwa podziemnego. Dawniej projektował budowę, pogłębianie i poszerzanie kopalń węgla kamiennego, teraz przygotowuje projekty ich likwidacji.

Po skończeniu studiów w Wyższej Szkole Górniczej w Ostrawie na kierunku budowa kopalń w 1982 roku podjął pracę w przedsiębiorstwie Báňské Projekty. Mieściło się ono w wielopiętrowym budynku w centrum Ostrawy, niedaleko Nowego Ratusza. Moloch zatrudniał 500-600 osób i miał monopol na projekty związane z górnictwem.

– W tamtych czasach nie było jeszcze mowy o likwidacji kopalń. Poszerzano je i pogłębiano, otwierano nowe wyrobiska – wspomina Bilan.

Na początku lat 90. doszło do zmian. Báňské Projekty rozpadły się na mniejsze firmy prywatne, zakładane przez byłych pracowników. Henryk Bilan wraz z kolegą założył spółkę Geoengineering. Po czasie wynajęli biura w tym samym budynku, w którym do tej pory pracowali. Firma do dziś ma tam swoją siedzibę.

– Przez cale lata 90. zajmowaliśmy się podziemnym budownictwem górniczym – wspomina Bilan. – Stopniowo jednak pracy w górnictwie ubywało, zaczęło się mówić o likwidacji kopalń. Wtedy zrozumieliśmy, że musimy poszerzyć naszą ofertę. Zaczęliśmy projektować także budowle geotechniczne (przepusty kanalizacyjne, sztolnie, kolektory, fundamenty na wymagających podłożach), niedawno zajęliśmy się także projektowaniem mostów i dróg, nie tylko w naszym regionie, ale w różnych miejscach RC.

Mniej więcej połowę działalności spółki Geoengineering nadal stanowią projekty związane z kopalniami. Z tą różnicą, że obecnie Bilan projektuje nie budowę kopalń, lecz ich likwidację.

– Po mnie nic nie zostanie. Co wybudowałem, to sam zlikwiduję – stwierdza z ironią. Tłumaczy, że likwidacja kopalń musi odbywać się stopniowo, podziemnych wyrobisk nie da się zamknąć i zostawić je swojemu losowi. – To jest cały proces i wcale nie jest łatwy – przekonuje. – Poszczególne odcinki trzeba najpierw oddzielić ścianami, aby zmniejszyć przestrzeń objętą wentylacją, trzeba mieć pod kontrolą stężenie metanu, przeprowadzać odgazowanie. W likwidowanych kopalniach zostawia się tylko szyb odgazowujący, pozostałe są zasypywane. Budowa szybu odgazowującego polega na tym, że na najwyższym czynnym poziomie w szybie buduje się korek. Szyb nad korkiem jest zabetonowany, pozostawione są rurociągi do odgazowania przestrzeni pod korkiem. Do tej właśnie pozostawionej części szybu przemieszczają się gazy z całego podziemia kopalni.

Obecnie firma pracuje nad likwidacją kopalni ČSA. Wcześniej projektowała likwidację Łazów, a jeszcze wcześniej Dukli, Franciszka i innych kopalń. Każda z nich jest inna, ma inne parametry i uwarunkowania, nie da się zatem opracować uniwersalnego projektu likwidacji.

Autor projektów związanych z górnictwem musi się nieustannie dokształcać, co pięć lat zdawać egzaminy i odnawiać autoryzację w Urzędzie Górniczym w Ostrawie.

– Aby robić tego typu projekty, trzeba mieć wiedzę z zakresu geotechniki, geologii, gazów, bezpieczeństwa – wymienia Henryk Bilan.

Obecnie w jego firmie pracuje dziesięć osób, ale już tylko czterech inżynierów wyspecjalizowanych w budownictwie podziemnym. Kierunek budowa kopalń w Wyższej Szkole Górniczej został zlikwidowany. Firma przyjmuje zatem geotechników oraz absolwentów budownictwa ogólnego. Bilan przyznaje, że młodych niełatwo na dłużej zatrzymać – po zdobyciu umiejętności i doświadczenia odchodzą, aby założyć własną firmę, lub „wylatują w świat".

Projektowaniem likwidacji kopalń zajmują się w zagłębiu ostrawsko–karwińskim tylko dwie firmy, mogłoby się zatem wydawać, że konkurencja jest niewielka. Ale też liczba zleceń jest bardzo ograniczona.

– Obecnie połowę naszej działalności stanowią projekty likwidacji kopalń, z tym, że nie ograniczamy się już tylko do podziemia, projektujemy także likwidację części naziemnych – mówi biznesmen. – Druga połowa to projekty geotechniczne niezwiązane z górnictwem oraz budowa mostów i dróg, nie tylko w naszym regionie, ale w różnych miejscach RC.

● **Henryk Bilan od 40 lat wykonuje projekty związane z górnictwem.** Fot. DANUTA CHLUP

W ramach prac projektowych w ostrawsko-karwińskim zagłębiu węglowym spółka Geoengineering opracowała m.in. projekt trzykilometrowego podziemnego tunelu, który połączył kopalnię ČSA z Darkowem. Został dokończony w 2012 roku, miał służyć transportowi węgla z ČSA do nowoczesnej sortowni w Darkowie, transportowi ludzi na przenośnikach pasowych oraz specjalnych sekcji do eksploatacji węgla. W niektórych miejscach podziemny korytarz dochodzi do 9 metrów szerokości i 5,5 metra wysokości. Ze względu na wygaszanie wydobycia nigdy jednak w pełni nie służył swojemu celowi.

Henryk Bilan wykonywał projekty nie tylko dla kopalń węgla. Miał zlecenia z kopalni uranu w Dolnej Rožínce, która dzisiaj jest już nieczynna. Znajduje się tam laboratorium badań jądrowych, dla którego firma Bilana projektowała komory podziemne. Opracowywała także projekt dla zabytkowej kopalni złota w Złotych Górach, która jest znaną atrakcją turystyczną. **(dc)**

Kwestionariusz firmowy

Rok założenia: 1992

Branża: budowlana

Liczba pracowników: 10

Kontakt: geoengineering@geoengineering.cz

GROSZ DO GROSZA

Henryka Bittmar

Inflacja rośnie w całej Europie

Ceny detaliczne były w lutym o 11,1 proc. wyższe w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Tak wynika z danych Czeskiego Urzędu Statystycznego. Granicę 10 proc. inflacja przekroczyła u nas po raz pierwszy od lipca 1998 roku, kiedy wynosiła 10,4 proc. Ceny rosną już od lipca ubiegłego roku. Najbardziej podrożały w tym czasie usługi związane z utrzymaniem mieszkania, a także transport i artykuły spożywcze. Nic nie wskazuje na to, że w najbliższym czasie inflacja miałaby zwolnić. Przeciwnie, jak przewidują ekonomiści, na przełomie marca i kwietnia może osiągnąć 12 proc. Powodem są pandemia COVID-19, zaburzenia w globalnym łańcuchu dostaw towarów i usług, przede wszystkim zaś wojna w Ukrainie i sankcje nałożone na Rosję.

●●●

W lutym br. ceny były wyższe od tych styczniowych o 1,3 proc. Prąd podrożał o kolejne 3,2 proc., gaz ziemny o 5,6 proc., a paliwa stałe o 2,2 proc. Ceny benzyny i olejów napędowych podskoczyły o 4 proc. Jeżeli chodzi o żywność, najbardziej podrożały w lutym warzywa – o ok. 6 proc., mięso drobiowe o 2,2 proc., wędliny o 2,2 proc., napoje bezalkoholowe o 2,1 proc., a także wyroby piekarnicze i zbożowe – o 1,6 proc. Cena wieprzowiny spadła w tym samym czasie o ok. 2 proc., a cena jajek o 4 proc. Jeżeli porównać ceny rok do roku, najszybciej rosły koszty związane z nabyciem i utrzymaniem mieszkań. Ceny prądu są wyższe o 22,6 proc., ceny gazu ziemnego o 28,3 proc. Na przestrzeni roku ciepło i ciepła woda podrożały o 12,4 proc., paliwa stałe o ok. 18 proc. O 5,3 proc. płaciliśmy w lutym więcej za wodę i o 6,4 proc. więcej za odprowadzanie ścieków. Masło jest droższe o ok. 30 proc. w porównaniu do lutego ub. roku, mleko o ok. 18 proc., ziemniaki o 14,7 proc., pieczywo o ponad 11 proc., warzywa o 8 proc. Coraz więcej płacimy za jedzenie w restauracjach i kawiarniach. Benzyna i oleje napędowe są droższe o 31 proc. Wzrosły też ceny odzieży i obuwia – odpowiednio o 17,8 i 14,7 proc. Coraz droższe są materiały budowlane i hipoteki.

●●●

Chociaż inflacja daje o sobie znać także w innych krajach europejskich, w Republice Czeskiej drożyzna jest bodaj najbardziej dotkliwa. Podczas gdy u nas inflacja przekroczyła już 10 proc., w Niemczech utrzymuje się na granicy 5,5 proc. Niższa, aniżeli u nas, jest też na Słowacji. Powody do zmartwienia mają Litwini – za artykuły konsumpcyjne w styczniu płacili o 12,3 proc. więcej, aniżeli przed rokiem. W tym samym czasie we Francji podwyżki cen były o wiele łagodniejsze i nie przekroczyły 3,3 proc. Ale inflacja rośnie prawie w całej Europie, także w strefie euro. Tam napędza ją głównie drożejąca energia. Szybciej niż przed miesiącem rosną też w Europie ceny żywności, alkoholu i papierosów. W całej Unii Europejskiej inflacja w styczniu br. wzrosła o 5,6 proc. rok do roku. Najniższe wskaźniki inflacji, poza Francją, notuje się w Portugalii – 3,4 proc. i w Szwecji – 3,9 proc.

●●●

Jak z tego wynika, nie wszędzie drożyzna jest dla obywateli równie dotkliwa. Tam, gdzie podwyżki cen są duże, rządy próbują jakoś pomóc obywatelom i przedsiębiorcom. W Polsce na przykład weszła w życie tarcza antyinflacyjna. Rząd wdrożył tam rozwiązania łagodzące wszechobecną drożyznę. Zniósł lub obniżył stawki VAT (DPH) na podstawowe artykuły żywnościowe, a także na gaz, nawozy, prąd, paliwo, ciepło. Tarcza miała obowiązywać do końca lipca br., 12 marca zapowiedziano jej przedłużenie, na razie nie wiadomo jednak dokładnie do kiedy. Premier Mateusz Morawiecki przypomniał też, że rząd pracuje nad kolejną tarczą antyputinowską, która miałaby dotyczyć tych sfer życia gospodarczego, które najbardziej ucierpiały na skutek inwazji Rosji na Ukrainę. Polscy ekonomiści są zdania, że przedłużenie tarczy antyinflacyjnej do końca br. powinno utrzymać poziom inflacji średniorocznej na poziomie 9,1 proc. Nikt jednak nie jest w stanie przewidzieć, co będzie z cenami i kosztami życia potym, jak tarcza przestanie chronić konsumentów i przedsiębiorców. Co więcej, niektórzy eksperci twierdzą, że tarcze antyinflacyjne mogą wprawdzie chwilowo pomóc, faktycznie jednak wydłużają czas trwania podwyższonej inflacji. Ale nie tylko Polska próbuje okiełznać inflację lub do niej nie dopuścić. Państwa unijne najczęściej obniżają podatki na energię i surowce energetyczne oraz podnoszą dodatki i wprowadzają rekompensaty dla najuboższych. Francja np. zdecydowała się na zamrożenie cen gazu do kwietnia 2022 roku, wzrost taryf na energię elektryczną został tam ograniczony do 4 proc. Portugalia obniżyła ceny regulowane prądu o 3,4 proc. U nas póki co na wdrażanie tarcz antyinflacyjnych raczej się nie zanosi, chociaż – jak przyznają sami przedstawiciele rządowej koalicji – drożyzna może sprawić, że na granicy ubóstwa znajdzie się co piąte gospodarstwo domowe. Zasiłki dla najbiedniejszych czy dodatki mieszkaniowe to kropla w morzu potrzeb. ◢

SPORT

ĆWIERĆFINAŁ PLAY OFF EKSTRALIGI HOKEJA:

Trzyniec prowadzi z Witkowicami 2:0

Już tylko dwa zwycięstwa dzielą hokeistów Trzyńca od awansu do półfinału ekstraligi. W niedzielę wieczorem Stalownicy po raz drugi pokonali w Werk Arenie ekipę Witkowic, tym razem 2:1. Dzień wcześniej drużyna Václava Varadi zwyciężyła gładko 3:0. Na jutro i czwartek seria grana do czterech zwycięskich spotkań przenosi się do Ostravar Areny w Ostrawie-Witkowicach. Jeśli gospodarzom uda się wygrać u siebie chociaż jedno spotkanie, w weekend emocje powrócą do Werk Areny.

● Andrej Nestrašil wyrasta na główną gwiazdę ćwierćfinałowych derbów.

Janusz Bittmar

Aron Chmielewski:
Jeszcze nie pora otwierać szampana

– Prowadzimy 2:0, ale to jeszcze nie pora, żeby otwierać szampana. Przed nami kolejne bitwy, Witkowice z pewnością nie sprzedadzą tanio skóry przed własną publicznością – stwierdził po niedzielnym spotkaniu w Werk Arenie polski napastnik Aron Chmielewski, który zagrał w czwartym trzynieckim ataku. Dawna hokejowa reguła zakładała, że czwarta formacja desygnowana była do zadań destrukcyjnych, we współczesnym hokeju takie podziały już jednak nie obowiązują. Świetnie wyszkolone technicznie trio: Chmielewski, Roman, Hrehorčák siało sporo zamieszania pod bramką Witkowic. Polski napastnik dołączył również do swojego wachlarza nietuzinkowych hokejowych umiejętności męską grę, wdając się w krótką, ale soczystą bójkę z Ruslanem Pedanem.

– Doszło do spięcia, było trochę szarpaniny, ale to w hokeju normalne. Wszystko odbyło się w granicach fair play, na pewno w tych derbach żadna z drużyn nie próbuje grać złośliwie, nastawiając się na niebezpieczne faule – podkreślił Chmielewski.

Andrej Nestrašil:
Ukłony dla kibiców, bez nich hokej jest nudny

Na gwiazdę ćwierćfinałowych derbów wyrasta trzyniecki napastnik Andrej Nestrašil. Zarówno w sobotę, jak też w niedzielę jako pierwszy wpisał się na listę strzelców. Jego trafienia w dużym stopniu ustawiły przebieg meczu, zaś sobotnia bramka okazała się zwycięską. Nestrašil jest typem hokeisty, który rośnie wraz z rangą meczu, a do pełni szczęścia potrzebuje wsparcia kibiców. Wypełniona po brzegi Werk Arena stworzyła protagonistom derbów piękne warunki, typowo pucharowe. – Ukłony dla kibiców, bez nich hokej jest nudny. W pustej hali słyszysz bicie własnego serca, okrzyki trenerów. Wreszcie wróciliśmy do normalności – zaznaczył napastnik.

Również w środę i czwartek spodziewane są na derbach tłumy widzów. Ostrawska Ostravar Arena (dawny Pałac Kultury i Sportu) pomieści dwukrotnie więcej widzów, niż Werk Arena. Będzie więc bardzo głośno, tak jak przystało na play off.

Aleš Stezka:
Nie składamy broni

W Witkowicach chcą poszukać sposobu na Ondřeja Kacetla. Najlepszy bramkarz fazy zasadniczej Tipsport Ekstraligi w ćwierćfinale tylko raz skapitulował, w niedzielnym meczu z kija Roba Flicka. Była to jednak bramka z kategorii szczęśliwych, krążek niefortunnie odbił się bowiem od bandy wprost pod nogi witkowickiego napastnika. Kacetl znajdujący się akurat pod tylną bandą nie zdążył już zareagować. Z drugiej strony lodowiska dziwacznej akcji przyglądał się witkowicki golkiper Aleš Stezka, na którego ostrawianie liczą w szczególności w domowych rewanżach.

– Nie składamy broni. Trzyńczanie wprawdzie prowadzą 2:0, ale nic nie stoi na przeszkodzie, żeby wykorzystać teraz atut własnego lodowiska i wyrównać na 2:2. Walczymy z arcytrudnym rywalem, ale to tacy sami ludzie, jak my – ocenił szanse swej drużyny Stezka. – Solą hokeja są gole, a my zdobyliśmy w tej serii tylko jedną bramkę i w dodatku w kuriozalnych okolicznościach. Kluczem do sukcesu w najbliższych dwóch spotkaniach będzie więc lepsza efektywność pod bramką Trzyńca. ◢

ĆWIERĆFINAŁ EKSTRALIGI

TRZYNIEC - WITKOWICE 3:0

Tercje: 0:0, 2:0, 1:0. **Bramki i asysty**: 31. A. Nestrašil (Svačina, M. Doudera), 39. Kundrátek (D. Musil, A. Nestrašil), 59. Miloš Roman (P. Vrána, Hrehorčák).
Trzyniec: Kacetl – Marinčin, M. Doudera, Kundrátek, D. Musil, Zahradníček, M. Zbořil – Martin Růžička, P. Vrána, M. Daňo – O. Kovařčík, M. Kovařčík, A. Nestrašil – Hrňa, Marcinko, Svačina – Chmielewski, Miloš Roman, Hrehorčák – Dravecký.
Witkowice: Stezka – Solowjow, Pedan, J. Stehlík, Plášil, Koch, L. Kovář – M. Kalus, Bitten, L. Krenželok – Lakatoš, J. Hruška, Fridrich – Bernovský, Flick, R. Bondra – Guman, Dej, Illéš.
Pierwsza tercja sobotnich derbów przypominała ostrożne sprzątanie w kuchni. Byle nie rozbić drogocennych filiżanek. Obie ekipy nastawiły się na defensywę, więcej z gry mieli jednak Stalownicy. Od drugiej tercji przewaga obrońców tytułu wzrosła, co przełożyło się również na gole w siatce Stezki. Na 1:0 trafił w 31. minucie Nestrašil, a tuż przed zejściem do szatni na drugą przerwę drugiego gola za plecy witkowickiego bramkarza wpakował Kundrátek.
Witkowice, które czuły w nogach trudy fazy wstępnej z Ołomuńcem, nie znalazły antidotum na Kacetla, najlepszego golkipera rundy zasadniczej ekstraligi. W ostatnich minutach Roman golem do pustej bramki na 3:0 przypieczętował wygraną gospodarzy.

TRZYNIEC – WITKOWICE 2:1

Tercje: 0:0, 1:0, 1:1. **Bramki i asysty**: 40. A. Nestrašil (Svačina, Kundrátek), 54. P. Vrána (Martin Růžička, Zahradníček) – 50. Flick (Jakub Stehlík, R. Pedan).
Trzyniec: Kacetl – Marinčin, M. Doudera, Kundrátek, D. Musil, Zahradníček, M. Zbořil – Martin Růžička, P. Vrána, Daňo – O. Kovařčík, M. Kovařčík, A. Nestrašil – Hrňa, Marcinko, Svačina – Chmielewski, Miloš Roman, Hrehorčák – Dravecký.
Witkowice: Stezka – A. Solowjow, R. Pedan, Jakub Stehlík, Plášil, P. Koch, L. Kovář – Bernovský, Marosz, L. Krenželok – Lakatoš, J. Hruška, Fridrich – M. Kalus, Flick, Bitten – Lednický, Chlán, Dej – Guman.
Niedzielny mecz w Werk Arenie był znacznie bardziej wyrównany. Witkowice ponownie nastawiły się na defensywę i szybkie kontry, gospodarze próbowali dyktować warunki na placu gry. Z lepszym i gorszym skutkiem, dodajmy.
Gra obrońców tytułu nabrała rumieńców w drugiej tercji. Sygnał do ataku dał Andrej Nestrašil, który ma kilka sekund przed końcem drugiej odsłony pokonał Stezkę w przewadze liczebnej. Ostrawianie nie rezygnowali jednak z uzyskania korzystnego rezultatu, wyrównując w 50. minucie z kija Flicka. Jednak również w drugim spotkaniu ćwierćfinałowym obyło się w derbach bez dogrywki. W 54. minucie pod bramką Witkowic najlepiej zorientował się kapitan Petr Vrána, ustalając wynik na 2:1.
Najbliższe mecze:
Witkowice – Trzyniec (środa, 19.00), Witkowice – Trzyniec (czwartek, 17.00).

● Bez widzów hokej jest nudny. W Werk Arenie kibice jak zawsze dopisali.
Zdjęcia: ZENON KISZA

Cały świat podziwia, jak Polacy pomagają Ukrainie

Robert Lewandowski,
piłkarz Bayernu Monachium i reprezentacji Polski

WEEKENDOWY SERWIS PIŁKARSKI

Znawcy futbolu przecierają oczy ze zdumienia. Ostatnia w tabeli Fortuna Ligi MFK Karwina pokonała w sobotę na wyjeździe Banik Ostrawa 3:1. Derby zakończyły się sensacyjnym wynikiem, który dla Karwiny ma psychologiczne i matematyczne znaczenie: teoretycznie podopieczni Bohumila Páníka wciąż mają jeszcze szansę na uratowanie pierwszoligowego bytu. Oprócz drugiej ligi, gdzie na zwycięskiej drodze znajdują się od wtorku piłkarze Trzyńca, w weekend do głosu doszły też niższe klasy rozgrywek.

Janusz Bittmar

FORTUNA LIGA

BANIK OSTRAWA – MFK KARWINA 1:3

Do przerwy: 0:3. Bramki: 66. Almási – 10. Zorvan, 13. Durosinmi, 27. Bartošák.
Ostrawa: Laštůvka – Juroška (46. Ekpai), Pokorný (39. Svozil), Lischka, Fleišman – Buchta (39. Falta), Janošek (74. Jaroň), Tetour, Koncewoj (39. Kuzmanović) – Klíma, Almási.
Karwina: Bajza – Mikuš, Buchta, Kobouri (36. Dramé), Šehić – Ndiaye, Marco Túlio – Zorvan, Svoboda (57. Papadopulos), Bartošák (71. Siniavskij) – Durosinmi (57. Holík).

Worek z bramkami rozwiązał się już w pierwszej połowie. Karwiniacy kompletnie zaskoczyli rywala, strzelając do 27. minuty trzy bramki. W 10. minucie na 0:1 trafił Zorvan, który sam na sam z bramkarzem Laštůvką zachował zimną krew. Trzy minuty później było 0:2 dla Karwiny. Svoboda obsłużył w polu karnym Durosinmiego, a młody Nigeryjczyk w czystej pozycji trafił idealnie, nie dając szans ostrawskiemu bramkarzowi. Dzieła zniszczenia dokonał Bartošák, znów oko w oko z Laštůvką, który miał po meczu sporo pretensji do swoich obrońców.

● Filip Zorvan fetuje pierwszą bramkę Karwiny w derbach z Ostrawą.
Fot. mfkkarvina

Banik, który w derbach przypominał zespół pieśni i tańca, a nie drużynę walczącą o udział w europejskich pucharach, w drugiej połowie zagrał nieco lepiej. Honorowego gola zdobył głową Almási, wykorzystując dośrodkowanie Klímy. Almási, który po dobrych występach w Baniku zdobył w tym sezonie przepustkę do reprezentacji Słowacji, po weekendzie ma na swoim koncie 13 bramek. Dla rozczarowanego ostrawskiego trenera Ondřeja Smetany to jednak słaba pociecha.

– Nastawiliśmy się na spacerek po plaży, licząc na łatwą przeprawę z Karwiną. Przegraliśmy zasłużenie – ocenił derby Smetana. Zespół Karwiny, który rywalizuje z Jabloncem o miano najgorzej strzelającego klubu Fortuna Ligi, zdobył w Ostrawie aż trzy gole. – Tym razem wszystko w meczu wypaliło. Nawet nie pamiętam, kiedy udało nam się strzelić w jednym meczu trzy gole i w dodatku wszystkie w pierwszej połowie – zaznaczył szczęśliwy trener Karwiny Bohumil Páník.

Lokaty: 1. Pilzno 64, 2. Slavia Praga 63, 3. Sparta Praga 57, 4. Slovácko 50, 5. Ostrawa 47,... 14. Teplice 21, 15. Pardubice 20, 16. Karwina 13 pkt. **W następnej kolejce**: Sparta Praga – Banik Ostrawa (2. 4., godz. 19.00), Karwina – Bohemians (3. 4., godz. 16.00).

FNL

TRZYNIEC – PROŚCIEJÓW 4:0

Do przerwy: 0:0. Bramki: 64. Dedič, 69. Omasta, 75. samob. Schaffartzik, 85. Petráň. **Trzyniec**: Hasalík – Bolf (81. Hýbl), Ba, Foltyn, Javůrek – Habusta, Machuča (84. Weber) – Omasta, Nešický (68. Bedecs), Kania – Dedič (84. Petráň).

Podopieczni Martina Zbončáka po wtorkowej wygranej z Chrudzimią (2:1) uporali się w sobotę na Leśnej z kolejnym przeciwnikiem. Z pięciu oddanych strzałów na bramkę gospodarze zdobyli cztery gole, a to efektywność, która w przypadku zespołu walczącego o uratowanie drugoligowego bytu robi wrażenie.

– W pierwszej połowie było mniej wesoło, ale na drugą połowę poukładaliśmy szyki i gra zaczęła się kleić – skomentował zawody Zbončák.

Lokaty: 1. Brno 44, 2. Vlašim 35, 3. Líšeň 35,... 14. Trzyniec 20, 15. Chrudzim 15, 16. Žižków 11 pkt. **W następnej kolejce**: Líšeň – Trzyniec (sob., 15.00).

MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA
Czeski Cieszyn – Datynie Dolne 4:0 (D. Maceček 2, Slowiaczek, Cieslar), Hlubina – Slavia Orłowa 1:3 (Sasko – Renta 2, Jatagandzidis), Haj – Lokomotywa Piotrowice 1:0, P. Polom – Jakubczowice 0:1, Karniów – Bruszperk 2:1, Fulnek – Koberzyce 0:5, Czeladna – Břidlična 1:7, Petřvald n. M. – Oldrzyszów 1:0. **Lokaty**: 1. Karniów 48, 2. Koberzyce 38, 3. Haj 36,... 6. Sl. Orłowa 29, 12. L. Piotrowice 16, 13. Cz. Cieszyn 13, 14. Datynie Dolne 12 pkt.

MISTRZOSTWA POWIATU F-M
Bukowiec – Noszowice 3:1, Gródek – Niebory 2:4, Milików – Wojkowice 1:3, Nawsie – Palkowice 0:8, Śmiłowice B – Chlebowice 5:1, Janowice – Toszonowice 1:3, Hukwaldy – Piosek 5:1, Metylowice – Prżno 2:3. Lokaty: 1. Niebory 39, 2. Palkowice 38, 3. Prżno 37 pkt.

SPARINGI
Bogumin – Karwina B 2:3 (Kodeš, Malý – Vlachovský 2, Hujo), Hawierzów – KS Międzyrzecze 2:1 (dla Hawierzowa: Wojnar 2).

To były ostatnie szlify przed weekendowym startem czwartej ligi. ◢

Iga Świątek: To coś szalonego!

Iga Świątek z przytupem zakończyła udział w prestiżowym turnieju WTA w Indian Wells. Polka po zwycięstwie w finale z Greczynką Marią Sakkari w dwóch setach (6:4, 6:1) awansowała na fotel wiceliderki światowego rankingu. Świątek powtórzyła więc wyczyn Agnieszki Radwańskiej, swojej idolki.

– Nie spodziewałam się, że będę w tym miejscu. To coś szalonego – powiedziała na gorąco Świątek po wygranej w finale. – Nie sądziłam, ze mogę grać na takim poziomie z turnieju na turniej. Każdy mecz z Marią Sakkari jest niesamowity, chciałabym ci bardzo podziękować. Mam nadzieję, że będziemy mierzyć się ze sobą w finałach przez kolejne dziesięć lat – skomplementowała rywalkę.

Iga Świątek po weekendzie zgarnęła 1000 punktów do rankingu WTA, co zapewniło jej awans na drugie miejsce w drabince. To dopiero pierwsza część długiego skądinąd sezonu, w trakcie którego wszystko może się zdarzyć, włącznie ze zmianą w fotelu liderki. Na chwilę obecną prowadzi z dorobkiem 7980 punktów Australijka Ashleigh Barty, wyprzedzając Świątek (5776) i Sakkari (5085). **(jb)**

W OBIEKTYWIE

● **W Belgradzie zakończyły się halowe MŚ w lekkiej atletyce. Reprezentacja Polski wróciła z dwoma medalami – brązem kobiecej sztafety 4x400 m oraz srebrnym pięcioboistki Adrianny Sułek. Na zdjęciu brązowa sztafeta w składzie: Natalia Kaczmarek, Iga Baumgart-Witan, Kinga Gacka, Justyna Święty-Ersetic.** (jb)

Fot. Polski Związek Lekkiej Atletyki

RETROSKOP

Ludovic Obraniak, jeden z kilku „farbowanych lisów" w piłkarskiej reprezentacji Polski, był bohaterem poprzedniego pytania w Retroskopie. Przypominamy zasady zabawy: wystarczy rozszyfrować postać na zdjęciu, wysłać prawidłową odpowiedź na nasz adres e-mailowy i raz na cztery tygodnie można liczyć na łut szczęścia i wygraną – voucher o wartości 500 koron do sieci sklepów Sportisimo. Tak się złożyło, że wraz z 96. pytaniem znów nadarzy się taka szansa, a więc do dzieła! Dziś nieco trudniejsza odsłona.

PYTANIE NR 96

Mówiono o nim „olbrzym z Rzeszowa", w Niemczech nazywano go zaś „łagodnym olbrzymem". W historii zapasów nie było większego zawodnika walczącego na matach. Był zapaśnikiem w stylu wolnym, brązowym medalistą igrzysk olimpijskich w Moskwie. Jak mawiali o nim trenerzy, „siłacz niezwykły", który krzepę zdobywał dzięki pracy fizycznej na roli, w zakładzie przewijającym silniki elektryczne i w żwirowni, gdzie ładował na samochody gruby piach. – Kiedy go zobaczyłem, rzeczywiście zrobił na mnie wielkie wrażenie. Postanowiłem zatem wykonać drugie podejście. I tym razem wyraził chęć podjęcia się treningów zapaśniczych, ale był dość nieufny – wspominał trener Jan Małek. Nasz bohater na zdjęciu z prawej.

Na odpowiedzi czekam do najbliższej niedzieli pod adresem e-mailowym: bittmar@glos.live. **(jb)**

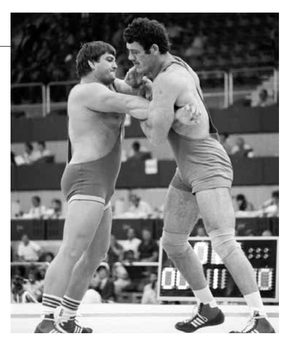

Fot. ARC

INFORMATOR

Na 100. urodziny Macieja

Ludwik Cienciała, leszniannin z pochodzenia, popularny nie tylko w swojej rodzinnej miejscowości, ale i daleko poza nią, urodził się 10 stycznia 1922 roku. Maciej całe swoje młodzieńcze i dorosłe życie poświęcił pracy społecznej. Od małego chłopca towarzyszył mu specyficzny humor, któremu potem – będąc już dorosłym człowiekiem – poświęcił cały swój wolny czas. Niestety, jego niedługie życie zakończyła straszna tragedia, którą był wybuch gazu, do którego doszło w kilkupiętrowym bloku mieszkalnym w Trzyńcu. Jednymi z mieszkańców i jednocześnie ofiarami było małżeństwo Hedwika i Ludwik Cienciałowie. Do tragedii doszło 14 czerwca 1984 roku.

Jeden moment, który tak tragicznie zakończył życie znanego humorysty Ludwika Cienciały – komicznego Macieja, wiernego druha Jury spod Grónia.

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych na uroczystość upamiętnienia 100. rocznicy urodzin Ludwika Cienciały do Domu PZKO w Lesznej Dolnej w dniu 2 kwietnia o godz. 15.00.

Impreza ta miała się pierwotnie odbyć na początku marca bieżącego roku, ale ze względu na utrudnienia związane z ograniczeniami antycovidowymi organizatorzy zdecydowali się na późniejszy termin.

W bogatym programie wystąpi chór męski „Gorol" z Jabłonkowa, humoreski L. Cienciały zaprezentuje Karol Suszka, monolog pt. „Zabijaczka" przedstawi Roman Rusz. Rozprawę „Humor – jako element twórczości ludowej" wygłosi docent Jana Raclavská. Całość będzie przeplatana prezentacją filmików i nagrań radiowych z udziałem L. Cienciały. Na zakończenie przewidujemy biesiadę towarzyską. Całe wydarzenie będzie wzbogacone o wystawę z życia Ludwika Cienciały, której autorem jest historyk Marian Steffek. Pomysłodawcami tej uroczystości są prof. Daniel Kadłubiec, dr Stanisław Gawlik, Karol Suszka oraz Tadeusz Filipczyk. Imprezę wspierają finansowo Konsulat Generalny RP w Ostrawie oraz Miasto Trzyniec, którym serdecznie dziękujemy.

MK PZKO w Lesznej Dolnej

MRŌZEK
NEMOŽNÉ JE POUZE SLOVO

zatrudni

ASYSTENTKĘ SPÓŁKI

Wymagania:
- znajomość MS Office
- język angielski – znajomość średniozaawansowana
- znajomość kolejnego języka mile widziana
- prawo jazdy kat. B – aktywny kierowca
- elastyczny czas pracy
- komunikatywność
- niekaralność

Oferujemy:
- firma z 30-letnią tradycją
- 25 dni urlopu
- bony na posiłki
- praca od maja 2022
- wynagrodzenie umowne

Oferty wraz z CV prosimy przesyłać na MROZEK, a.s. Bystrzyca 1361, 739 95 Bystrzyca

email: b.kudelova@mrozek.cz

Komórka: 602 771 167

Gł-195

Nie żyje wybitny kardiochirurg

Smutna wiadomość napłynęła ze Śląska. Nie żyje wybitny polski kardiochirurg, były minister zdrowia i poseł Marian Zembala. Zmarł w wieku 72 lat.

Profesor Zembala urodził się w 1950 roku. Zdobył wykształcenie na Akademii Medycznej we Wrocławiu i Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach. Był uczestnikiem pierwszej udanej transplantacji serca przeprowadzonej przez zespół Zbigniewa Religi w 1985 roku. Od 1993 roku był dyrektorem w Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrzu.

W 1997 roku jako pierwszy lekarz w Polsce przeprowadził transplantację pojedynczego płuca, zaś w 2001 roku jako pierwszy w Polsce przeszczepił płuco-serce.

Kondolencje najbliższym złożył m.in. minister zdrowia RP, Adam Niedzielski. **(jb)**

CO W TEATRZE

SCENA BAJKA – CZ. CIESZYN: O 3 princeznách a 3hlavém drakovi (22, 24,godz. 10.00);
▲ Hobbit (23, godz. 10.00).
SCENA CZESKA – TRZYNIEC: Šakalí léta (23, godz. 19.00).

CO W KINACH

CZ. CIESZYN – Central: Ron Usterka (23, godz. 16.30); Pies (24, godz. 16.30); Ambulans (24, godz. 18.30); **TRZYNIEC – Kosmos**: Muž zbavený tíže (22, godz. 17.30); Batman (22, godz. 19.00); Uncharted (23, godz. 20.00); Poslední závod (24, godz. 17.30); **KARWINA – Centrum**: Clifford. Wielki czerwony pies (23, godz. 17.30); Betlémské světlo (23, godz. 20.00); Hrana zlomu (24, godz. 18.00); **HAWIERZÓW – Centrum**: Turning Red (22, 23, godz. 17.00); Aleksi (22, godz. 18.00); Betlémské světlo (22, 23, godz. 19.30); Pagten (23, godz. 18.00); Wyrolowani 2 (24, godz. 15.00); Dom Gucci (24, godz. 18.00); Poslední závod (24, godz. 19.30); **CIESZYN – Piast**: Ups 2! Bunt na arce (22-24, godz. 15.30); Sonata (22-24, godz. 17.30); Cyrano (23, 24, godz. 20.00).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.30.
POLSKIE AUDYCJE: po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz.
RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą" – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

BYSTRZYCA – MK PZKO zaprasza swoich członków i sympatyków na zebranie sprawozdawcze, które odbędzie się w piątek 25. 3. o godz. 17.00 w Domu Polskim. W programie występ ZF „Bystrzyca", sprawozdanie z działalności w formie zdjęć i wspomnień.
CZ. CIESZYN – Biblioteka Miejska przy ul. Havlíčka 6 zaprasza do „Avionu" w czwartek 24. 3. o godz. 17.00 na prelekcję Roksany Waraksy pt. „Rowerem przez Polskę". Wejściówki 40 kc. Prosimy o rezerwację miejsc pod nr. tel. 558 711 961 lub noiva@noiva.tesin.cz.
▲ Zarząd MK PZKO w Parku Sikory zaprasza członków i sympatyków koła na prelekcję Franciszka Bałona pt. „Izrael", która obędzie się w piątek 25. 3. o godz. 17.00 w salce nr 4 Ośrodka Kultury „Strzelnica" w Cz. Cieszynie (wejście główne).
▲ MK PZKO w Cz. Cieszynie-Centrum zaprasza na „Dzień Aktora" czyli spotkanie z aktorami Sceny Polskiej oraz „Bajki" Teatru Cieszyńskiego, które odbędzie się z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru w niedzielę 27. 3. o godz. 16.00 w sali Domu Polskiego PZKO przy ul. Bożka. Wolne datki zostaną przeznaczone na pomoc Ukrainie.
DĄBROWA – Zarząd MK PZKO zaprasza członków i sympatyków na świetlicę wiosenną w niedzielę 27. 3. o godz. 15.00 do Domu Narodowego. O swoich wrażeniach z podróży po Patagonii pt. „Wycieczka na koniec świata" opowiedzą Alina i Paweł Wantulokowie. Po prelekcji odbędzie się zebranie sprawozdawcze.
GRÓDEK – MK PZKO zaprasza na przedstawienie teatralne pt. „Starzik, starka i internet" w sobotę 26. 3. o godz. 16.00 oraz w niedzielę 27. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO. Wystąpią członkowie MK PZKO w Gródku.
HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE – MK PZKO zaprasza wszystkich członków na zebranie sprawozdawcze w niedzielę 27. 3. o godz. 15.30. Po zebraniu odbędzie się spotkanie z poezją Ewy Sabeli-Furtek.
▲ Kluby Kobiet i Seniora zapraszają na spotkanie towarzyskie 23. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO.
OLDRZYCHOWICE – Zarząd MK PZKO zaprasza wszystkich członków i sympatyków na walne zebranie 27. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO w Oldrzychowicach. W programie: sprawozdanie z działalności koła, plan pracy, wybory zarządu, promocja Karty Polaka.
PTTS „BŚ" – 26. 3. Zamiast z Kubalonki na Stożek i do Nawsia proponujemy uczestnictwo w XVIII Rajdzie narciarsko-pieszym „Ku źródłom Wisły" (organizator PTTK w Wiśle). Proponowana trasa 16 km. Wpisowe: dorośli 20 zł, dzieci 10 zł. Odjazd z Cieszyna-Celmy na Kubalonkę o godz. 8.00. Start rajdu: Wisła-Kubalonka, meta: schronisko PTTK Przysłop (pod Baranią Górą). Powrót do Cieszyna – Wisła Kubalonka, autobus o godz. 16.26, 16.45. Prowadzi: Stanisław Pawlik, tel. 0048 606 133 123.
STONAWA – Zarząd MK PZKO zaprasza na zebranie sprawozdawcze w niedzielę 27. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO.

KONCERTY

Chór „Canticum Novum" PTA „Ars Musica" – Zaprasza w niedzielę 27. 3. na koncerty pasyjne. Pierwszy odbędzie się o godz. 9.30 w kościele katolickim w Cierlicku-Kościelcu, drugi o godz. 16.00 w kościele ewangelickim w Ligotce Kameralnej.

OFERTY

MALOWANIE DACHÓW i PŁOTÓW wszelkiego gatunku, 3 x lakier. Tel. 732 383 700. Balicki. Gł-166

OGRODZENIA, BRAMY, meble ogrodowe, ocieplenia budynków, remonty, usługi budowlane. Tel: +48 511 579 636. www.rafmet-ogrodzenia.pl. Gł-163

PRZECIEKA CI DACH, kapie Ci do domu – zadzwoń: +48 609 852 057. Uszczelniamy wszystkie rodzaje dachów. Gł-021

NEKROLOGI

Umilkło na zawsze
szlachetne serce
naszej Drogiej Mamy.

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 20 marca 2022 zmarła w wieku 91 lat nasza Kochana Mama, Teściowa, Babcia, Ciocia i Kuzynka

śp. ANNA CECHLOWA
z domu Wałoszek, zamieszkała w Karwinie-Raju

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w czwartek dnia 24. 3. 2022 o godz. 13.30 w kościele rzymskokatolickim w Stonawie na miejscowy cmentarz. Zasmucona rodzina.

Gł-198

Szczere wyrazy współczucia z powodu śmierci długoletniej akompaniatorki chóru „Harfa"

śp. MARII HELIS

składają najbliższym zarząd MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Centrum oraz chórzyści.

Na zawsze pozostanie nam w pamięci Jej uśmiech i niezależna od okoliczności pogoda ducha. Gł-192

„Głos" jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury RC, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, a także z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2021" za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie" i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska"

„Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów".

Głos
GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu", ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi Česká pošta, s.p., oddělení periodického tisku, Olšanská 38-9, 225 99 Praha 3. Zamówienia: www.periodik.cz, e-mail: postabo.prstc@cpost.cz • Reklamacje tel. 800 300 302 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos" należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS

PTA „Ars Musica" zaprasza na eliminacje Festiwalu Piosenki Dziecięcej, które odbędą się w Ośrodku Kultury „Strzelnica" w Czeskim Cieszynie w środę i czwartek 23 i 24 marca. W pierwszym dniu odbędą się przesłuchania kategorii I i II, w drugim dniu III, IV i V. Początek zawsze o godz. 9.00.

NEKROLOGI

Po trudach życia pełnego znoju,
śnij swój wieczny sen
i odpoczywaj w pokoju.

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że dnia 20 marca 2022 zmarła w wieku niespełna 67 lat nasza Kochana Córka, Mama, Babcia, Siostra, Teściowa, Szwagierka, Ciocia i Życiowa Partnerka

śp. ANNA LYŻBICKA
z domu Raszka,
zamieszkała w Bystrzycy

Pożegnanie z Drogą Zmarłą odbędzie się w piątek 25 marca o godzinie 13.00 w kościele ewangelickim w Bystrzycy. Jej prochy zostaną złożone na nowym cmentarzu w Bystrzycy. W smutku pogrążona rodzina. Gł-201

Nie płaczcie drodzy, że idę spać,
tego spokoju mi życzcie.
Tylko wieczne wspomnienie
w sercach zachowajcie.

W głębokim smutku zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 18 marca 2022 zmarł w wieku 75 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Dziadek, Teść, Brat, Szwagier, Wujek, Kuzyn, Przyjaciel i Kolega

śp. ALOIS GŁÓWKA
zamieszkały w Hawierzowie

Ostatnie pożegnanie odbędzie się w czwartek 24 marca 2022 o godz. 14.00 z kościoła rzymskokatolickiego św. Wawrzyńca w Cierlicku-Kościelcu. W imieniu rodziny żona, córki z rodzinami, siostry z rodzinami. Gł-197

W głębokim smutku i żalu przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszej Koleżanki klasowej

śp. HALINY ZAMARSKIEJ
z domu Bielczyk,
zmarłej w dniu 14 marca 2022

Składamy serdeczne wyrazy współczucia Mężowi Zdzisławowi, córce Barbarze i synowi Markowi wraz z rodzinami. Wspólnie przeżyte dzieciństwo i młodość na zawsze pozostaną w naszej pamięci.

Koleżanki i koledzy z cieszyńskiej podstawówki i klasy 4a cieszyńskiego Gimnazjum (matura 1974). Gł-191

Pan Bóg zabiera człowieka wtedy, gdy widzi, że zasłużył sobie na niebo

Z ogromnym żalem przyjęliśmy informację, że na zawsze opuściła nas

śp. STANISŁAWA KOKOTKOWA
wieloletnia nauczycielka naszej szkoły

Rodzinie i bliskim składamy najszczersze wyrazy współczucia.
Dyrekcja, grono pedagogiczne i pracownicy Szkoły Podstawowej i Przedszkola z Polskim Językiem Nauczania w Suchej Górnej. Gł-190

Wyrazy szczerego i głębokiego współczucia z powodu śmierci

MAMY

składa Bogdanowi Kokotkowi zespół Sceny Polskiej TC. Gł-194

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 20 marca 2022 zmarł nagle w wieku niespełna 69 lat nasz Drogi Brat, Wujek, Kuzyn i Krewny

śp. GUSTAW TLOŁKA
rodak z Orłowej, zamieszkały w Litovli na Morawach

Ostatnie pożegnanie odbędzie się w piątek w Litovli na Morawach, zaś w sobotę 26. 3. 2022 w godzinach przedpołudniowych trumna ze zwłokami złożona zostanie w rodzinnym grobowcu na cmentarzu w Orłowej.
Zasmucona rodzina. Gł-200

Śmierć nie jest kresem naszego istnienia,
żyjemy w naszych dzieciach i następnych pokoleniach,
albowiem oni to dalej my.
Nasze ciało to tylko zwiędłe liście na drzewie życia.

Albert Einstein

Pragniemy podziękować prowadzącym duchownym, wszystkim krewnym i znajomym, którzy razem z nami w sobotę 19 marca pożegnali się z

śp. ROMKIEM MALCZYKIEM

w kościele katolickim w Karwinie-Frysztacie.
Żona z dziećmi i rodzicami. Gł-199

PROGRAM TV

WTOREK 22 MARCA

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** Wezwijcie położne (s.) **10.00** Pierwsza republika (s.) **10.55** Stało się pewnej niedzieli **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Wszystko, co lubię **14.30** Tonda **14.45** My, uczęszczający do szkoły (s.) **15.50** Wezwijcie położne (s.) **16.45** Podróżomania **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Wodnik (film) **21.50** Niewinne kłamstwa (s.) **23.10** Komisarz Moulin (s.).

TVC 2
5.59 Dzień dobry **8.30** Cudowna planeta **9.25** Cuda ludzkiego geniuszu **10.15** Odkryte tajemnice egipskich mumii **11.05** Największe bitwy czołgowe **11.50** Kraina dla życia **12.10** Nie poddawaj się plus **12.35** Nie poddawaj się **13.05** Wojskowe machiny **13.50** Tajemnice II wojny światowej **14.45** Królestwo natury **15.15** Sto cudów świata **16.10** Zamarznięta planeta **17.00** Jan i Jindřich Pospíšilowie **17.15** Meghan, amerykańska księżniczka **18.05** Kuba, perła Karaibów **19.00** Na hulajnodze **19.15** Magazyn chrześcijański **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Jaguar (film) **21.45** Rekonstrukcja okupacji 1968 **23.25** Lotnicze katastrofy **0.10** Tajemnicze bunkry.

NOVA
5.55 Śniadanie z TV Nova **8.55** Ulica (s.) **9.55** Spece (s.) **12.00** Południowe wiadomości **12.35** Krok za krokiem (s.) **12.55** Lekarze z Początków (s.) **14.10** Mentalista (s.) **15.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.35** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Survivor Czechy i Słowacja (reality show) **22.40** Weekend **23.30** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **1.15** Mentalista (s.).

PRIMA
6.15 M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **8.15** M.A.S.H. (s.) **9.20** Zoo (s.) **10.30** Jak zbudować marzenie **11.35** Strażnik Teksasu (s.) **12.35** Gliniarz i prokurator (s.) **13.35** Policja Hamburg (s.) **14.35** Agenci NCIS (s.) **15.40** Tak jest, szefie! **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Zoo (s.) **21.35** 7 przypadków Honzy Dědka **23.55** Tak jest, szefie! **1.05** Like House.

ŚRODA 23 MARCA

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** Wezwijcie położne (s.) **10.00** Kamera na szlaku **10.30** Obiektyw **11.00** 13. komnata Josefa Kvasnički **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Kot to nie pies **14.35** Piecze cały kraj **15.40** Květa Fialowa **15.55** Wezwijcie położne **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Żandarmerskie humoreski (s.) **21.25** 13. komnata Karla Vágnera **21.50** Hercule Poirot (s.) **22.45** Bękarty (film) **0.20** Maigret i wróżka (film).

POLECAMY

• **Cuda ludzkiego geniuszu**
Wtorek 22 marca,
godz. 9.25
TVC 2

• **Dynastia Kennedych**
Środa 23 marca,
godz. 13.20
TVC 2

• **Miejsce zbrodni – Berlin**
Czwartek 24 marca,
godz. 23.00
TVC 1

TVC 2
5.59 Dzień dobry **8.30** Fascynująca Nowa Zelandia **9.25** Zamarznięta planeta **10.15** Krainy sezonowych cudów **11.10** Kraina wina **11.40** Wojskowe projekty trzeciej rzeszy **12.25** Tajemnicze bunkry **13.20** Dynastia Kennedych **14.05** Futuretro **14.30** Nauka o emocjach **15.25** Telewizyjny klub niesłyszących **15.55** Cywilizacja **16.50** Rekonstrukcja okupacji 1968 **18.25** Lejce pięknego życia **19.10** Babel **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Andalucja, południowa piękność **21.00** Odkrywanie smaków z Gordonem Ramsay'em **21.50** Zabytki techniki w Czechach **22.20** Duże maszyny **23.05** Historia świata **0.00** Biała królewna (s.).

NOVA
5.55 Śniadanie z TV Nova **8.55** Ulica (s.) **9.50** Spece (s.) **10.55** Pościg **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Krok za krokiem (s.) **12.55** Lekarze z Początków (s.) **14.05** Mentalista (s.) **15.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.35** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Zamieńmy się żonami (reality show) **21.40** Małe miłości **22.40** Prawo i porządek: Sekcja specjalna (s.) **23.30** CSI: Kryminalne zagadki LasV egas (s.) **1.15** Mentalista (s.).

PRIMA
6.15 M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **8.15** M.A.S.H. (s.) **9.20** Zoo (s.) **10.30** 7 przypadków Honzy Dedka **11.35** Strażnik Teksasu (s.) **12.35** Gliniarz i prokurator (s.) **13.35** Policja Hamburg (s.) **14.35** Agenci NCIS (s.) **15.40** Tak jest, szefie! **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** 1. misja (s.) **21.35** Show Jana Krausa **23.50** Tak jest, szefie! **1.05** Like House.

CZWARTEK 24 MARCA

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** Wezwijcie położne (s.) **10.15** List do ciebie **11.30** Wszystko, co lubię **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Chłopaki w akcji **14.30** AZ kwiz **14.55** Zawodowcy (s.) **15.50** Wezwijcie położne (s.) **16.45** Wszystko, co lubię **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Pierwsza republika (s.) **21.05** Gejzer **21.35** Pr. dyskusyjny **22.35** Na tropie **23.00** Miejsce zbrodni – Berlin (s.) **0.35** AZ kwiz.

TVC 2
5.59 Dzień dobry **8.30** Wspaniałe afrykańskie pustkowia **9.20** Kuba, perła Karaibów **10.15** Nauka o emocjach **11.10** Tajemnice II wojny światowej **12.05** Duże maszyny **13.00** Turnov, serce Czeskiego Raju **13.25** Cudowna planeta **14.20** Niesamowity świat młodych **15.05** Droga drewna **15.40** Powstanie cywilizacji **16.30** Europa dziś **17.00** Sto cudów świata **17.55** Odkrywanie smaków z Gordonem Ramsay'em **18.40** Auto Moto Świat **19.10** Przez ucho igielne **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Sissi, uciekająca cesarzowa **21.00** Czeskie ryby **21.30** Skryte skarby **22.00** Fauda (s.) **23.25** Wojskowe projekty III rzeszy **0.15** Queer.

NOVA
5.55 Śniadanie z TV Nova **9.00** Ulica (s.) **9.55** Małe miłości **10.55** Pościg **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Krok za krokiem (s.) **12.50** Lekarze z Początków (s.) **14.05** Mentalista (s.) **15.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.35** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Facet (s.) **21.30** Dama i Król (s.) **22.45** Gwiezdne życie **23.20** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **1.10** Mentalista (s.).

PRIMA
6.15 M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **8.10** M.A.S.H. (s.) **9.15** 1. misja (s.) **10.30** Show Jana Krausa **11.35** Strażnik Teksasu (s.) **12.35** Gliniarz i prokurator (s.) **13.35** Policja Hamburg (s.) **14.35** Agenci NCIS (s.) **15.40** Tak jest, szefie! **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Zoo (s.) **21.35** Incognito **23.55** Tak jest, szefie!

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

LOGOGRYF

Rozwiązaniem jest nazwa wsi w Polsce, położonej w województwie dolnośląskim, w powiecie świdnickim, w gminie Żarów. Najstarsza wzmianka o niej pochodzi z dokumentu Henryka Brodatego z roku 1209 wystawionego dla opata klasztoru Panny Marii na Piasku – Witosława...

1	2	3	4	5	6	7	8
S	S	S	S	S	S	S	S
A	A	A	A	A	A	A	A

1. sala z przyrządami do treningu i ćwiczenia mięśni
2. narzędzie do rąbania drewna
3. przestarzale: podłużny woreczek na pieniądze
4. starcza niepamięć
5. lokum firmy, urzędu
6. konserwa rybna najczęściej z makreli, wzdręg, płoci, w gęstym sosie pomidorowym
7. pieśń miłosna śpiewana pod oknem ukochanej
8. niewielki zbiornik wodny, mniejszy i płytszy od stawu

Wyrazy trudne lub mniej znane:
SIŁOWNIA, SKUMBRIA

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. bogactwo krajów OPEC
2. boczna część poroża jelenia
3. dzielnica miasta Sanoka lub etat pracownika
4. antonim obrony

Wyrazy trudne lub mniej znane:
ODROST

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest dokończenie myśli, której autorem jest Molier, właściwie Jean Baptiste Poquelin,(ur. 15 stycznia 1622 w Paryżu, zm. 17 lutego 1673 tamże) – francuski komediopisarz: „Kto cały świat ceni, nie ceni..."

1.-4. autor listu lub utworu, nieujawniający swego nazwiska
3.-6. ślepa... to wyrostek robaczkowy
5.-8. pojazd na dwóch nartach, z siodełkiem i kierownicą
7.-10. bliski znajomy, kumpel, druh
9.-12. mityczny król, ojciec Europy porwanej przez Zeusa
11.-2. jednostka monetarna lub nakrycie głowy monarchy

Wyrazy trudne lub mniej znane:
AGENOR

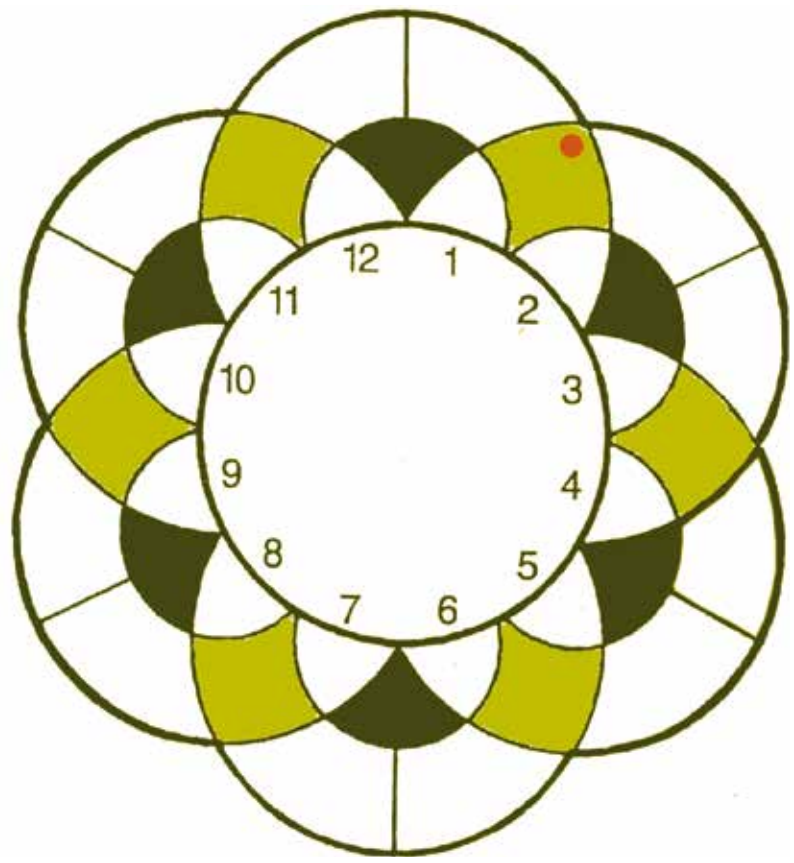

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. ...Mistrzów UEFA, rozgrywki piłkarskie
2. amerykańska odmiana jabłoni
3. państwo w południowej Europie, ze stolicą w Atenach
4. mały Adam

Wyrazy trudne lub mniej znane:
IDARED

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 1 kwietnia 2022 r. Nagrodę z 8 marca otrzymuje **Tadeusz Szkandera z Nawsia-Jasienia**. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie logogryfu z 8 marca: MELSZTYN
Rozwiązanie minikwadratu magicznego I z 8 marca:
1. GROT **2.** RAFA **3.** OFIR **4.** TARA
Rozwiązanie minikwadratu magicznego II z 8 marca:
1. LATA **2.** ATOS **3.** TORA **4.** ASAD
Rozwiązanie logogryfu łukowatego z 8 marca:
PUŁAWY